Muhasebe ve Finansman Dergisi – Nisan 2023 (98): 109-140

ISSN: 2146-3042
DOI: 10.25095/mufad.1257421

Tüketici Finansal Sağlığı: Bibliyometrik Analiz [*]

Gülsen ALKAÇ ÖZDEMİR[**]

ÖZET

Birleşmiş Milletler, 2015 yılında "sürdürülebilir kalkınma amaçları" ile yoksulluğun ortadan kaldırılması, insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak, eşitsizlik ve adaletsizlikle mücadele gibi çeşitli amaçları içeren bir eylem planı ortaya koymuştur. Sürdürülebilir kalkınma amaçları kapsamında yoksulluğun azaltılması için ülkelerin, bireylerin finansal sağlıklarının iyileştirilmesi konusunda alacağı tedbirler önemlidir. Bu bağlamda sürdürülebilir kalkınma amaçlarını birbirine bağlayan ortak konulardan biri "tüketici finansal sağlığı" kavramıdır. Bu çalışmanın amacı tüketici finansal sağlığı ile ilgili bibliyometrik analiz yöntemi kullanarak konunun gelişme yönünü, en çok yayın yapılan dergileri, öncü olan yazarları, kavramsal yapıları, akademik işbirliklerini, konunun zaman içindeki gelişim yönünü ortaya koymaktır. Araştırmada 1981-2022 tarihleri arasındaki WOS veri tabanındaki çalışmalar taranmıştır. Araştırma sonucunda bu konudaki yayınların özellikle son birkaç yılda oldukça fazla olduğu, yayın ve alınan atıf sayısında ABD'nin ve ABD'deki üniversitelerin önde olduğu bulunmuştur. Ayrıca içerik analizi sonucunda ilk üç anahtar kelimenin finansal sağlık, finansal okuryazarlık ve finansal tatmin olduğu bulunmuştur. Finansal sağlıkla ilgili olarak, 2014 yılında mutluluk kavramının, 2017-2018 yılları arasında sübjektif iyi olma, yaşam tatmini, eşitsizlik, yaşam kalitesi ve gelir gibi konuların öne çıktığı, 2021 ve 2022 yıllarında ise Covid-19'un diğer konulara göre çok daha fazla çalışıldığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Finansal Sağlık, Tüketici Finansal Sağlığı, Tüketici Davranışı, Finansal Davranış, Bibliyometri*

JEL Sınıflandırması: *M31, D11, D14, G40*

Consumer's Financial Well-Being: A Bibliometric Analysis

ABSTRACT

In 2015, the United Nations put forward an action plan that includes "sustainable development goals" and various objectives such as eradicating poverty, ensuring that people live in peace and prosperity, and combating inequality and injustice. In order to reduce poverty within the scope of sustainable development goals, measures to be taken by countries to improve the financial well-being of individuals are important. In this context, one of the common issues connecting sustainable development goals is the concept of "consumer financial well-being". The aim of this study is to reveal the development direction of the subject, the most published journals, leading authors, conceptual structures, academic collaborations, and the development aspect of the subject over time by using bibliometric analysis method related to consumer financial well-being. In the study, the studies in the WOS database between 1981-2022 were scanned. As a result of the research, it has been found that the publications on this subject are quite high, especially in the last few years, and the USA and universities in the USA are ahead in the number of publications and citations. In addition, as a result of the content analysis, it was found that the first three keywords were financial well-being, financial literacy and financial satisfaction. Regarding financial well-being, it was found that the concept of happiness in 2014, and subjects such as subjective well-being, life satisfaction, inequality, quality of life and income between 2017-2018, and Covid-19 were studied much more in 2021 and 2022 than other subjects.

Keywords: *Financial Well-Being, Consumer Financial Well-Being, Consumer Behavior, Financial Behavior, Bibliometric*

Jel Classification*: M31, D11, D14*

[*] **Makale Gönderim Tarihi:** 27.02.2023, **Makale Kabul Tarihi:** 16.03.2023 , **Makale Türü:** Nitel Araştırma
[**] Öğr. Gör. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, gulsenozdemir@uludag.edu.tr, ORCID: 0000 0002 5301 9501.

1. GİRİŞ

21. yüzyılda artan ürün çeşitliliği ve küresel ekonomideki istikrarsızlık, finansal kararların giderek karmaşıklaşmasına neden olurken, tüketicilerin ekonomik ve finansal faaliyetlerde çeşitli zorluklarla karşılaşmalarına neden olmuştur. Bu nedenle son yıllarda finansal yönetim becerilerinin önemi artarken, bu alandaki araştırmaların sayısı da giderek daha fazla artmaktadır (Taft vd., 2013: 63). İnsanların finansal kararları nasıl aldıklarına dair anlayış geliştirmek için hangi psikolojik özelliklerin bireylerin olumlu finansal davranışlarını ve finansal sağlığını etkilediğini araştırmak önemlidir (Strömbäck vd., 2017: 30).

Finansal sağlık, bir bireyin veya kuruluşun finansal şokların üstesinden gelmesine ve hayattan zevk almak için finansal kararlar alma konusunda finansal özgürlüğe sahip olmasına izin veren bir durumdur (Nguyen, 2022: 10). Brüggen vd. finansal sağlığı, bireylerin mevcut ve beklenen yaşam standartlarını ve finansal özgürlüğü sürdürebilme algısı olarak tanımlamaktadır (Brüggen vd., 2017: 229). Carton vd. ise finansal sağlığı, bireylerin ve hane halklarının mevcut para arzlarıyla yaşam ihtiyaçlarını (yiyecek, barınma, kaynak vb. talebi) rahat bir şekilde karşılamalarının sürdürülebilirliği olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda sürdürülebilirlik, günlük harcamalar veya hane halkı düzenli tüketimi için borçlanmaktan kaçınacak şekilde yeterli gelir ve birikime sahip olmak anlamına gelmektedir (Carton vd. (2022: 2). ABD'de tüketici finans yasasını uygulayan ve tüketici finans ürünleri pazarlarının adil, şeffaf ve rekabetçi olmasını sağlayan bir devlet kurumu olarak 21 Temmuz 2011 tarihinde kurulan Tüketici Finans Koruma Bürosu (Consumer Financial Protection Bureau - CFPB) tüketici finansal sağlığını, bireyin mevcut ve devam eden finansal yükümlülüklerini tam olarak karşılayabildiği, finansal açıdan gelecekte kendini güvende hissedebileceği ve hayattan zevk almasına olanak tanıyan seçimler yapabildiği varlık durumuna ilişkin algı şeklinde tanımlamaktadır. Tüketici Finans Koruma Bürosuna göre finansal sağlık aşağıdaki unsurları içermektedir: (CFPB, 2015: 4-6)

- Faturaları zamanında ödeyebilmeyi, yönetilemeyecek borçlara sahip olmamayı ve iki yakayı bir araya getirebilmek açısından finansal durum üzerinde kontrol sahibi olmayı içerir.
- Beklenmedik masraflara ve acil durumlara karşı finansal bir "güvenceye" sahip olmayı içerir. Tasarruf, sağlık sigortası ve/veya iyi bir krediye sahip olmak ve finansal destek için arkadaşlarına ve ailesine güvenebilmek, tüketicilerin finansal bir şoku absorbe etme kapasitelerini artıran faktörlerdir.
- Öğrenci kredilerini belirli bir yıl içinde ödemek veya emekli olmak için belirli bir miktar tasarruf etmek gibi finansal hedeflere sahip olmak ve bu hedeflere ulaşma yolunda ilerlemek de bireylerin finansal açıdan iyi durumda olduklarını hissetmelerini sağlamaktadır.
- Tatil yapmak, ara sıra dışarıda yemek yemek, aileyle daha fazla zaman geçirmek için daha az çalışmak gibi hayattan zevk alınmasına izin veren seçimler yapabilmek de finansal sağlık için önemli bir bileşen olarak kabul edilmektedir.

Finansal sağlık kavramının geliştirilmesinin ardındaki motivasyonlar, birçok ülkede sosyal koruma sorumluluğunun devletten bireylere geçmesini, hanelerin maruz kaldığı yaygın finansal kırılganlığını ve finansal piyasanın artan karmaşıklığını içermektedir (Fu, 2020: 1).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu yoksulluğun ortadan kaldırılması, dünyanın korunması, eşitsizlik ve adaletsizliğe karşı mücadele edilmesine yönelik 2030 yılında tamamlanması planlanan bir yol haritası olan *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını* Eylül 2015'de kabul etmiştir. Bu amaçlar, gelişmişlik düzeyi farklı olan ülkeler için geçerli on yedi amaçtan oluşan bir eylem çağrısıdır (Global Compact Network Türkiye, 2022). 2030 yılına kadar yoksulluğun ortadan kaldırılması amacı doğrultusunda ülkemiz için mevcutta günlük 1,25 ABD Dolarından daha az gelirle yaşayanlar olarak tanımlanan aşırı yoksulluğun her yerde ve herkes için ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda yoksul her yaştan erkek, kadın ve çocuk oranının en az yarıya indirilmesi hedeflenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2020). Finansal hizmetler sektöründeki paydaşlara ve ilgili alanlardaki araştırmacılara göre, sürdürülebilir kalkınma amaçlarını birbirine bağlayan ortak konulardan biri "tüketici finansal sağlığı" kavramıdır (Fu, 2020: 1). Dolayısıyla bireylerin finansal sağlığının iyileştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına önemli düzeyde katkı sağlayacaktır. Sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda aşırı yoksulluğun ortadan kaldırılması mücadelesinde, finansal sağlığın iyileştirilmesi için ülkelerin alacağı tedbirler de bu anlamda önemli hale gelmektedir.

Finansal sağlık, ülkelerin olduğu kadar bireyler ve toplum için de çok önemli bir konudur (Rahman vd., 2021: 1). Çünkü finansal sağlığa sahip olmak, yaşam doyumuna ve mutluluğa yol açtığı için bireyler, aileler ve ülkeler açısından çok önemlidir (Singh & Malik, 2022). Finans, ister kurumsal ister bireysel olsun, ekonomik kuruluşların ayrılmaz ve önemli bir parçasıdır. Bir tüzel kişiliğin finansal sağlığı, ekonomik faaliyetlerini gerçekleştirmek için finansın etkin bir şekilde nasıl kullanıldığına bağlıyken, bir toplumdaki bireylerin finansal sağlığı, bireylerin ekonomik faaliyetlerini yürütmek için finansın etkin kullanımına bağlıdır. Bireysel finans, geleneksel olarak göz ardı edilmiş olsa da, son yıllarda artan ekonomik önemi ve emekliler de dahil olmak üzere bireylerin finansal sağlığı için tasarrufları tamamlama ihtiyacı nedeniyle daha fazla bilim insanı ve profesyonelin ilgisini çekmektedir (Soepding vd., 2021). Karmaşık finansal piyasalarla birleşen belirsiz ekonomik koşulların ortaya çıkardığı finansal zorluklar, sosyal koruma sorumluluğunun hükümetlerden bireylere geçmesi ve değişen tüketici davranışları, araştırmacıları ve uygulayıcıları finansal kaynakları etkin bir şekilde yönetmenin ve finansal zorluklarla başa çıkmanın yollarını bulmaya yönlendirmektedir (Kaur vd., 2021: 217).

Finansal sağlık konusu nispeten yeni bir çalışma alanıdır (Mahendru vd., 2022: 431; Porto ve Xiao, 2022: 1). Finansal sağlıkla ilgili literatür son yıllarda farklı alanlarda yapılan çalışmaların katkılarıyla oldukça gelişmiştir (Netemeyer vd., 2018: 69). Tüketicilerin finansal sağlığı, son yıllardaki yayın sayısındaki artışın da kanıtladığı gibi pazarlama akademisyenlerinin dikkatini ancak son zamanlarda çekmiştir (Nanda & Banerjee, 2021: 751). Son yıllarda bilim insanları ve çeşitli alanlardan araştırmacılar tarafından genişleyen bir ilgi kazanan finansal sağlık konusuyla ilgili gerçekleştirilen çabalar, finansal sağlığı açıklamaya ve finansal sağlığa nelerin katkıda bulunduğunu ortaya koymaya yöneliktir (Sabri vd., 2020: 889).

Finansal sağlık araştırmaları temel olarak üç konuya odaklanmaktadır. Bunlar, (a) finansal sağlığın objektif ve sübjektif ölçümleri; (b) finansal sağlığı iyileştirmek için gereken müdahaleler ve (c) finansal sağlığın bireylerin genel sağlığına katkısıdır. Mevcut literatür, bireyleri ve politika yapıcıları bireylerin finansal sağlığını artırma konusunda bilgilendirmeyi ve finansal ürün ve hizmet pazarlamacılarına tüketici bölümlendirme, hedefleme ve konumlandırma konusunda tavsiyelerde bulunmayı amaçlamaktadır. Bireylerin finansal sağlık

konusundaki bilgilerini geliştirmek, finansal sağlığı iyileştirmeye yönelik ilk adımdır. Finansal sağlığa yönelik bilimsel ilgi sürekli olarak artarken, öncülleri ve sonuçları ile ilgili bilgiler sınırlı kalmaktadır. Benzer şekilde, finansal sağlığı ölçen ölçeklerin sınırlı olması mikro ve makroekonomik politika oluşturmanın yanı sıra alandaki kapsamlı araştırmaları da kısıtlamaktadır (Mahendru vd., 2022: 417).

Bu çalışmanın amacı, aşağıdaki araştırma sorularını yanıtlayarak tüketici finansal sağlığı konusundaki mevcut araştırma durumunu ortaya koymak ve bu sayede gelecekteki araştırma alanlarının belirlenmesi ve planlanması konusunda araştırmacılara katkı sağlamaktır:

- Zaman, yayın yeri, disiplinler, bağlı ülkeler ve kurumlar açısından finansal sağlık konusundaki mevcut yayın durumu nasıldır?
- Finansal sağlık araştırmalarında en etkili yazarlar kimlerdir ve zaman içindeki üretim düzeyleri ne kadardır?
- Finansal sağlık araştırmalarının kavramsal yapısı nedir?
- Finansal sağlık araştırmasının entelektüel yapısı nasıldır ve bu alandaki güncel temalar hangileridir?
- Finansal sağlığı içeren araştırma işbirliğinin mevcut durumu nasıldır?

Çalışmanın devamında ilk olarak tüketici finansal sağlığı ile ilgili literatür araştırması ele alınmaktadır. Sonrasında tüketici finansal sağlığına ilişkin bibliyometrik analiz metodolojisi açıklanmaktadır. Daha sonra gerçekleştirilen bibliyometrik analiz sonuçlarına ilişkin bulgular alt başlıklar altında ele alınarak değerlendirilmektedir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise elde edilen sonuçlar tartışılmakta ve araştırmanın kısıtları da göz önüne alınarak gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik öneriler sunulmaktadır.

2. TÜKETİCİ FİNANSAL SAĞLIĞI İLE İLGİLİ LİTERATÜR

Finansal sağlık, farklı boyutlarda ele alınabilir. Aubrey vd. çalışmasında finansal sağlık konusundaki farklı çalışmaları dikkate alarak finansal sağlığın boyutlarını gelir yeterliliği, hayattan zevk alma, zamansal durum (şimdiki zamana karşı gelecek), görecelik (diğerlerine karşı), kontrol (finansal yönetim), bilişsel değerlendirme (memnuniyet), duygusal değerlendirme (stres, kaygı) şeklinde sıralanmıştır. Bu çalışmalarda, bireylerin objektif finansal durumu (örneğin, gelir seviyesi, net değer, vb.) finansal sağlığın tek veya hatta çekirdek bileşeni olarak görülmemiştir. Bunun yerine bilişsel ve duygusal bileşenleri kapsayan bir durum olarak finansal sağlık, çok boyutlu ve sübjektif olarak ifade edilmiştir. Bazı çalışmalarda finansal sağlık ile finansal tatmin arasında kavramsal bir benzerlik olduğu öne sürülse de duygusal ve zamansal bir bakış açısı dâhil edildiğinde finansal sağlık finansal tatminden daha geniş ifade edilmektedir. Bu senteze dayanarak *finansal sağlık,* bireyin bireysel finansal durumu hakkında tatmin duygusu ve bireyin mevcut ihtiyaçlarını ve gelecekteki isteklerini aktif bir şekilde karşılayabilecek finansal durumuna ilişkin olumlu bir algısı şeklinde karakterize edilen pozitif bir psikolojik durum olarak tanımlanmıştır (Aubrey vd., 2022: 3).

Tüketici finansal sağlığı ile ilgili literatür incelendiğinde konunun çok farklı yönlerden incelendiği görülmektedir. Finansal sağlık konusu ile ilgili çalışmaların önemli bir kısmının sübjektif ve psikolojik sağlıkla ilgili olduğu görülmektedir (Arber vd., 2014; Baek ve DeVaney, 2004; Iannello vd., 2021; Mahdzan vd., 2019; Nanda ve Banerjee, 2021; Pak, 2020; Piumatti,

2017; Riitsalu ve Murakas, 2019; Strömbäck vd., 2020). Finansal sağlık, genellikle sübjektif sağlık (örneğin yaşam doyumu, olumlu ve olumsuz duygulanım vb. gibi) ve psikolojik sağlık (örneğin kendini gerçekleştirme, gelişim vb.) şeklinde iki farklı perspektiften incelenmektedir (Aubrey vd., 2022: 2). Mahendru vd. (2018) ise çalışmalarında finansal sağlığın objektif ve sübjektif ölçümlerin bir işlevi olduğunu bulmuşlardır. Finansal bilgi, kişilik özellikleri ve dikkatli finansal davranış, belirli bir sosyo-ekonomik ortamda bu ilişkiyi belirlemektedir. Ayrıca finansal sağlığa ulaşmanın, bireyleri mevcut ve gelecekteki taahhütlerini yerine getirmeye, seçme özgürlüğünü benimsemeye ve daha yüksek yaşam kalitesi deneyimlemeye yönlendirdiği de ortaya konmuştur. Finansal sağlığa yol açtığı için bireylerin ve politika yapıcıların, bireylerin finansal davranışlarını iyileştirmeye yönelik müdahaleler üzerinde çalışmaları gerekmektedir (Mahendru vd., 2022: 418).

Finansal sağlığın incelendiği konu alanlarından biri de bireylerin içinde bulunduğu yaşam dönemine göredir. Bazı yazarlar finansal sağlığı bireylerin çocukluk (Ammerman ve Stueve, 2019)Pak ve Fan, 2022), genç ve/veya öğrencilik (Braun Santos vd., 2016; Drever vd., 2015; Limbu ve Sato, 2019; Özbek, 2020; Rabbani vd., 2022; Xie vd., 2020) dönemiyle bağlantılı olarak ele almışlardır. Örneğin Pak ve Fan (2022), ABD'de yaşlı bireyler üzerinde yaptığı araştırma sonucunda, çocukluktaki ebeveyn sevgisinin, daha sonraki yaşamda da devam eden finansal sağlık üzerinde uzun süreli bir etkiye sahip olduğunu bulmuşlardır. Çalışma sonucunda ebeveyn şefkatinden yoksun olanlar için erken müdahale finansal eğitim programlarıyla yapılabilir ve bu programlar sayesinde yaşam boyu önemli faydalar sağlanabileceği belirtilmiştir. Çocukluk dönemindeki finansal sosyalleşmenin yetişkinlikte finansal sağlık üzerindeki potansiyel etkisini araştırdıkları çalışmalarında Ammerman ve Stueve (2019) finansal sağlığa giden yolun sadece yetişkinlikte edinilen finansal bilgiyle değil, bunun yerine çocukluk döneminde deneyimsel öğrenme ve sosyalleşme ile başladığını bulmuşlardır. Bir diğer ifadeyle çocukluk döneminde öğrenilen finansal derslerin bazıları, bireylerin yetişkin olarak paralarını yönetme şekillerinde kalıcı bir etkiye sahip olmaktadır. Iannello vd. (2021) ise çalışmalarında gençlerin, küresel ekonomik krizden yaşlı yetişkinlere göre çok daha fazla etkilendiklerini bulmuştur. Dolayısıyla gençlerin finansal sağlığı konusu, hem medya hem de akademik çevrede giderek daha fazla ilgi görmektedir. Shim vd. (2009) ise çalışmasında genç yetişkinlikte finansal sağlığın potansiyel öncüllerine ve sonuçlarına ilişkin kavramsal bir modeli tanımlamayı ve test etmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda formel bir finansal eğitimin, genç yetişkinlerin finansal konular hakkında bilgi edinme ve bu bilgiye dayalı tutumlar ve davranışsal niyetler oluşturmasında önemli olduğu bulunmuştur.

Birleşik Krallıkta 18-29 yaş arasındaki tam zamanlı çalışanlar ile tam zamanlı çalışan en az bir çocuğu olan 25-39 yaş arasında olan ailelerin katıldığı finansal sağlığın belirleyicilerine yönelik yaptıkları araştırmada Vlaev ve Elliott (2014), hane halkları için finansal kararların önemli sonuçlarının olduğunu bulmuştur. Kariyerlerinin ilk aşamalarında para yönetimi zorluklarıyla karşılaşma anlamında bu iki grup özellikle seçilmiştir. Araştırma sonucunda en önemli bulgu, her iki grup için de finansal durum üzerinde kontrole sahip olmanın önemli olduğudur. Kontrol gücüne sahip olmak her iki grup için de ulaşılabilir para miktarından bile önemlidir. Sonuç olarak eğer bireyler paraları üzerinde daha fazla genel kontrol duygusu yaşayabilirlerse, finansal sağlık düzeyi de artacaktır.

Arber vd. (2014) çalışmalarında gelir, sübjektif finansal sağlık ve orta yaştaki sağlık durumu arasındaki ilişkiyi İngiltere'de araştırmışlardır. Araştırma sonucunda gelir ve sübjektif finansal sağlığın birbirinden bağımsız olarak orta yaştaki sağlıkla ilişkili olduğu bulunmuştur.

Daha düşük gelire ve daha büyük sübjektif finansal zorluklara sahip olanların sağlık durumunun 'iyiden az' olduğunu bildirme riski daha yüksektir. Gelirin sağlık üzerindeki etkisi üzerinde sübjektif finansal sağlık tam aracılık etkisine sahiptir. Hem ekonomik baskı hem de algılanan maddi yoksunluk sağlığı olumsuz etkileyebilmektedir. Yaşlılıkta, gelirden ziyade sübjektif finansal sağlık, sağlıkla bağlantılıdır. Hem düşük gelir hem de finansal sorunlar, orta yaşta kötü sağlıkla ilişkili bulunmuştur.

Baek ve DeVaney (2004) ise çalışmalarında finansal oranları ve sübjektif ölçümleri kullanarak baby boomers olarak adlandırılan oldukça yaşlı olan bireylerin finansal sağlığını incelemiştir. Araştırma sonuçları, eğitimcilerin ve finans danışmanlarının bu tüketici bölümüne bilgi sağlarken hangi faktörleri vurgulaması gerektiğine yardımcı olacak bilgileri içermektedir.

Finansal sağlığın ele alındığı önemli konulardan bir diğeri de emekliler ve sosyo-ekonomik açıdan farklı gelir durumuna sahip olan bireylerdir (Carton vd., 2022; Mahdzan vd., 2019; Pak ve Fan, 2022; Palomäki, 2019; Rahman vd., 2021; Soepding vd., 2021). Bu konuda farklı ülkelerde çalışmalar yapılmıştır. Örneğin Carton vd. (2022) sosyo-ekonomik olarak yoksun popülasyonlarda finansal sağlığın itici güçlerini İrlanda'daki sosyal konut kiracılarından alınan nitel ve nicel verilerden yararlanarak araştırmıştır. Araştırma sonucunda, sıkı bütçe kısıtlamaları içinde çalışmasına rağmen, sakinlerin kendi imkânları dâhilinde yaşama konusunda öz disiplinli oldukları, planlanmamış harcamalar için kenara para ayırdıkları ve para bittiğinde "isteklerinden vazgeçtikleri" bulunmuştur. Konut sakinleri cep telefonlarını ağırlıklı olarak alışveriş yapmak ve banka bakiyelerini kontrol etmek için kullanmakta; çevrimiçi bankacılık ise sabit giderler için geleneksel ödeme araçlarına erişmek, gelen geliri almak ve tasarruf etmek için kullanılmaktadır. Konut sakinlerinin kişisel finans yönetimi araçlarından değer elde ettiğine dair çok az kanıt bulunmuştur. Bunun yerine, finansal sağlığın sürdürülemez borçlanmayı önlemek için öz disiplin ve kontrol gerektiren bir dizi davranış olduğu görülmektedir. Araştırma sonucunda finansal hizmetlerin tasarımında, bireylerin yaşadıkları deneyimlerin dikkate alınması, özellikle kredi yerine tasarruf yoluyla dayanıklılığın teşvik edilmesi önerilmiştir. Soepding vd. (2021) ise çalışmalarında Nijerya'daki emeklilerin finansal sağlığında risk yönetimi ve sosyal sermayenin rolünü incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, Nijerya bağlamında hem risk yönetiminin hem de sosyal sermayenin emeklilerin finansal sağlığında önemli belirleyiciler olduğu bulunmuştur. Bu çalışmadaki katılımcıların tamamı iyi bir eğitim geçmişine sahiptir. Mahdzan vd. (2019) ise çalışmalarında Malezya'da üç farklı (düşük, orta ve yüksek) gelir grubuna sahip bireylerin sübjektif finansal sağlığına etki eden faktörleri araştırmıştır. Araştırma sonucunda düşük, orta ve yüksek gelir grubundaki bireylerden oluşan örneklemlerin finansal sağlık ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Düşük gelirli grupların finansal sağlığını anlamak, en çok bu gruplar kendi ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandığından, hükümetler için kritik bir endişe kaynağıdır. Ancak bu konudaki bilgi birikimi oldukça düşüktür. Bu amaçla Malezya'daki düşük gelir grubuna sahip bireylerin finansal okuryazarlığı, finansal davranışı, finansal stresi ve finansal sağlığı arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında Rahman vd. (2021), finansal sağlığı tahmin etmede finansal davranış, finansal stres ve finansal okuryazarlığın temel öncüller olduğunu bulmuşlardır. Bu nedenle, gelir ve gider arasında denge kurmak, finansal stresi yönetmek ve finansal okuryazarlığı artırmak, düşük gelir grubundaki insanların finansal sağlığını sağlamak için gereklidir.

Tüketici finansal sağlığı, tüketici güveni, kişilik özellikleri, kontrol duygusu, finansal bilinç gibi alt konu başlıkları altında da ele alınmıştır (Chavali vd., 2021; Chhatwani, 2022; Joshanloo, 2022; Porto ve Xiao, 2022). Örneğin tüketici finansal güveninin finansal sağlık üzerindeki rolünü araştırdıkları çalışmalarında Porto ve Xiao (2022: 3-4), tüketicileri, aşırı özgüvenli, güvensiz, tecrübesiz ve yetkin şeklinde dört kümeye ayırmıştır. Yetkin tüketiciler, finansal sağlıklarını inşa etmek için en yüksek düzeyde objektif ve sübjektif finansal bilgiden yararlanırlar. Tecrübesiz grup, finansal sağlıklarına ve muhtemelen finansal yaşamlarına zarar veriyor gibi görünen finansal bilgi eksikliklerinin farkındadır. Ortada duran aşırı kendine güvenen tüketiciler ise finansal yaşamlarında gerçek bir değerlendirme yapamamakta ve bazı konularda önyargılı muhakemeler yapabilmektedirler. Son grup ise kendine güveni olmayan tüketicilerden oluşmaktadır. Kendine yeterince güvenmeyen tüketiciler için mevcut finansal bilgileri hakkında daha fazla geri bildirim ve daha fazla finansal eğitim faydalı olacaktır. Bu tüketiciler, kendilerine olan güvenlerini artırmak için bilgi gelişimlerini izleyen ve görüntüleyen bir programdan yararlanabilirler. Tecrübesiz gruptakiler ise finansal bilgi düzeylerinin düşük olması nedeniyle etkili ve kapsamlı bir finansal eğitim programından en fazla yararı elde edebilecek gruptur. Joshanloo (2022) ise çalışmasında, tüketicilerin kişilik özelliği seviyesinin ve bu seviyedeki değişimin gelecekteki finansal sağlığı tahminlemesini araştırmıştır. Araştırma sonucunda duygusal istikrar ve dürüstlükteki daha büyük/hızlı artışların gelecekteki finansal sağlığa katkıda bulunduğu bulunmuştur. Chhatwani (2022) çalışmasında, COVID-19 sırasında yaşlılar arasında kişisel kontrol duygusu ile finansal sağlık arasındaki bağlantıyı araştırmıştır. Araştırma sonucunda kişisel kontrol teorisine dayanarak, kişisel kontrol ile finansal sağlık arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Chavali vd. (2021) ise Hindistan'da gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, kredi taahhüdü dışında, gelecekteki güvenlik, tasarruf ve yatırımlar, kredi disiplinsizliği ve finansal bilinç gibi diğer tüm davranışsal faktörlerin, bireylerin finansal sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu bulmuştur. Finansal sağlık, güçlü bir şekilde finansal bilinç tarafından belirlenmektedir.

Finansal sağlık ve bireylerin finans bilgisi arasındaki ilişki de birçok araştırmacı tarafından ele alınan bir diğer araştırma alanıdır (Rabbani vd., 2022; Thomas ve Gupta, 2021; Riitsalu ve Murakas, 2019). Finansal sağlık konusunun en çok birlikte ele alındığı konulardan bir diğeri ise finansal okuryazarlıktır. Bu konu Romanya (Nițoi vd., 2022), Avustralya (Xue vd., 2020), Hindistan (Utkarsh vd., 2020) ve Malezya (Abdullah vd., 2019) gibi farklı ülkeler özelinde ve farklı konular bağlamında (Rabbani vd., 2022; Rahman vd., 2021; Starobin vd., 2013; Taft vd., 2013) oldukça fazla sayıda araştırmacı tarafından çalışılmıştır. Gelişmiş (5 ülke) ve gelişmekte olan (6 ülke) toplam 11 ülkede 2015 yılında yapılan Uluslararası Yetişkin Finansal Okuryazarlık Yetkinlikleri Anketi'nin analizine dayalı olarak gerçekleştirdiği çalışmasında Fu (2020), finansal sağlığı şekillendiren unsurları araştırmıştır. Araştırma sonucunda finansal konulardaki yeteneğin finansal sağlıktaki değişimin yaklaşık üçte birini açıkladığı bulunmuştur. Ancak bireyler yeterli finansal okuryazarlığa sahip olsalar veya finansal piyasalara dâhil olsalar bile finans sektörüyle ilgili yapısal ve kurumsal özellikler finansal sağlığı engelleyebilir veya artırabilir.

Finansal sağlık açısından önemli bir diğer konu da bilgi şeffaflığı, sunulan danışmanlık hizmetleri gibi konularla ilgilidir. Örneğin bankacılık sektöründe, bankaların bilgi şeffaflığının tüketicilerin finansal sağlığı üzerindeki etkisini araştırdıkları çalışmalarında Losada-Otálora ve Alkire (2019), banka bilgi şeffaflığının tüketici sağlığı üzerinde canlandırıcı bir etkiye sahip olduğunu bulmuşlardır. Araştırma sonucunda finansal sağlığı iyileşen, finansal ihtiyaçlarını

etkin bir şekilde yöneten tüketicilerin kredi risklerinin daha iyi olduğu, daha sağlıklı bir ekonomiye katkıda bulunduğu ve işlerinde daha üretken oldukları belirtilmektedir. Mende ve Van Doorn (2015) ise iyileştirilmiş tüketici finansal sağlığına giden bir yol olarak dönüştürücü hizmetlerin ortak üretimini ve bu konudaki finansal danışmanlık hizmetlerini araştırdıkları çalışmaları sonucunda, tüketicilerin finansal danışmanlık hizmetlerini birlikte üretmelerinin, kredi notlarını yükseltmek ve finansal streslerini azaltmak için önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmada finansal okuryazarlığın ve tüketici katılımının ortak üretimin önemli itici güçleri olduğu belirtilmektedir. Daha yüksek katılım, daha düşük finansal okuryazarlık seviyelerinin yerini almaktadır. Finans danışmanları, müşterilerinin objektif ve sübjektif finansal okuryazarlığını, katılımını ve bağlanma tarzlarını izlemeli, ardından müşterileri segmentlere ayırmalı ve son olarak, tüketicilerin finansal sağlığına giden yol olarak ortak üretimden yararlanmak için hizmet sunumunu buna göre uyarlamalıdırlar. Kamu politikası perspektifinden ele alındığında, bulgular, tüketici finansal okuryazarlığını geliştirmeye yönelik çabaların önemli olduğunu, ancak finansal danışmanlığa tüketici katılımını artırmak için tasarlanmış programlarla desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu kombinasyon, ortak üretimi teşvik etmeyi ve tüketicilerin finansal sağlığını iyileştirmeyi amaçlamaktadır. O'Neill vd. (2005) ise kar amacı gütmeyen büyük bir ulusal kredi danışmanlığı kuruluşunun borç yönetimi programına katılan finansal açıdan sıkıntılı tüketicilerden oluşan bir örneklem üzerinde yaptıkları çalışmalarında finansal uygulamalar, sağlık ve finansal sağlık arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Araştırma sonucunda kredi danışmanlığına katıldıktan sonra sağlıklarının iyileştiğini bildiren katılımcıların, diğerlerine göre olumlu finansal davranışlarda bulunma olasılıkları daha yüksek bulunmuştur.

Ngamaba vd. (2020) sistematik literatür taraması ve meta analiz sonucunda tüketicilerin finansal memnuniyetini sağlamak ve dolayısıyla dünya genelinde sübjektif finansal sağlığı iyileştirmek için temel toplumsal kavramları ölçmeye yönelik daha iyi araçların tasarlanması ihtiyacının olduğunu ifade etmektedir. Bu noktada finansal sağlıkla ilgili çalışmaların bir kısmı finansal sağlığı ölçmek için ölçek geliştirmeye veya mevcut ölçeklerin güvenilirlik ve geçerliliklerini araştırmaya yönelik yapılmıştır. Örneğin Aubrey vd. (2022) çalışmalarında Çok Boyutlu Sübjektif Finansal Sağlık Ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerlilik araştırmasını yapmışlardır. Prawitz vd. (2006) ise çalışmalarında bireylerin finansal durumlarından kaynaklanan stres ve sağlık düzeyini belirlemek için bir ölçek geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu ölçek, finansal sıkıntı/en düşük finansal sağlık düzeyinden, finansal sıkıntı olmaması/en yüksek finansal sağlık düzeyine kadar uzanan bir ölçek üzerinde bireyin finansal durumuna verilen yanıtları temsil eden gizil bir yapıyı ölçmek için tasarlanmış *Finansal Sıkıntı/Finansal Sağlık Ölçeği* olarak isimlendirilmiştir. Smith vd. (2005) ise çalışmalarında sağlık, mutluluk ve zenginliği sübjektif finansal sağlık çerçevesinde ele almışlardır.

Finansal sağlık alanıyla ilgili yapılan son yıllardaki çalışmaların Covid-19 ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Örneğin Vieira vd. (2021), Covid-19 salgınında finansal sağlık kaybını Brezilya'da araştırmıştır. Yapısal eşitlik modellemesi analizi sonucunda düşük finansal sağlığın, finansal kaygı ve finansal risk düzeyinden etkilendiği bulunmuştur. Ayrıca kamu görevlilerinin algıladıkları finansal sağlık, kaygı ve riskleri diğer mesleklere göre daha düşük bulunmuştur. Barrafrem vd. (2021) ise çalışmalarında Covid-19 salgını sırasında bireylerin sübjektif finansal sağlık ve genel sağlığını etkileyen öncülleri İsveç'te araştırmıştır. Yapısal eşitlik modeli analizi sonucunda Covid-19 salgınının finansal zorluklarıyla başa çıkmak için hükümete duyulan güvenin, finansal sağlığın aracı rolü ile genel sağlık üzerinde önemli bir

etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Barrafrem vd. (2020) ise Covid-19 salgınının başlangıcında Birleşik Krallık ve İsveç'te bireylerin kendi evlerinde, ülkelerinde ve dünyadaki yakın gelecekteki ekonomik durumu nasıl değerlendirdiklerini çevrimiçi bir anketle Mart-Nisan 2020 tarihleri arasında araştırmışlartır. Araştırma sonucunda bireylerin genel olarak çok karamsar olmasına rağmen önemli bir bölümünün hane halkı ekonomisinin ulusal ve küresel ekonomiden önemli ölçüde daha iyi olacağına inandığı ve bunun da "finansal olarak ortalamanın üzerinde" bir etki yarattığı bulunmuştur. Ayrıca gelecekteki hane halkı ekonomik durumuna ilişkin karamsarlığın ve finansal açıdan bilgisiz olmanın, azalan finansal sağlıkla ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu çalışma, çalkantılı ve stresli zamanlarda bağlamsal faktörlerin ve bireysel yönlerin finansal sağlığı nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

Finansal sağlık konusuyla ilgili olarak Türkiye'de yapılan çalışmaların ise sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Çam ve Benli (2022) çalışmalarında Gümüşhane Üniversitesi Muhasebe Finansman Anabilim Dalı öğretim elamanları tarafından geliştirilen Finansal Sağlık Endeksi Modeli (FSEM) ismiyle geliştirilen finansal sağlık skorları endeksinin uygulanabilirliğini araştırmıştır. Çalışma sonucunda kullanılan modelin özellikle bankaların bireysel müşterilerine sunacakları hizmetleri belirlemede bir endeks değeri olarak kullanılabileceği; ayrıca test edilen modelin bireylerin alabilecekleri finansal eğitim düzeyini belirlemede de kullanılabileceği önerilmiştir. Özbek (2020) ise çalışmasında finansal sağlığı etkileyen faktörlerin bireyin finansal öz yeterliliği üzerindeki etkilerini üniversite öğrencileri üzerinde araştırmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin finansal öz yeterlik seviyelerinde finansal sosyalizasyon, finansal bilgi ve eğitim, finansal stres ve endişe, borçlanma durumlarının etkili olduğu bulunmuştur. Diğer çalışmasında ise Özbek (2019), üniversite öğrencilerinin genel finansal sağlık durumları araştıran çalışmasında öğrencilerin borçlanma kararları, finansal sosyalizasyonları, finansal bilgi ve eğitim durumları, finansal stres ve endişe yapıları ile finansal öz yeterlilik seviyelerinin tespitine yönelik beş değişkeni analizlere dahil etmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin borçlanma durumlarına bağlı olarak hem finansal hem de akademik açıdan stres ve endişe yaşadıkları bulunmuştur. Bazı çalışmalarda finansal sağlık kavramı finansal refah olarak da ele alınmıştır. Bu çalışmalardan birinde Ünal ve Özyaşar (2015) çalışmalarında Prawitz vd. (2006) tarafından kullanılan ölçeği kullanarak akademik personelin finansal refah halini ölçmüşlerdir. Araştırma sonucunda, akademik personelin finansal refah düzeylerinden sınırlı düzeyde tatmin duyduğu bulunmuştur. Gönen ve Özmete (2007) ise çalışmalarında, finansal yönetim sürecinden duyulan tatmin, finansal davranışlar ile öz-saygı arasındaki ilişkiyi finansal refah çerçevesinde ele almıştır. Araştırma sonucunda finansal yönetim ile ilgili geçim düzeyi, tasarruf, borç ödeme, servet düzeyi gibi bazı konularda tatminin yüksek olmadığı bulunmuştur.

Son yıllarda finansal sağlık konusunu bibliyometrik analiz ile inceleyen çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar aşağıdaki Tablo 1'de görülmektedir:

Tablo 1. Finansal Sağlık Alanında Bibliyometrik Analiz Kullanılarak Yapılan Çalışmalar

Yazar/lar	Dönem	Çalışmanın odağı	Veri tabanı	İncelenen Yayın sayısı
Nanda ve Banerjee, 2021	1978-2020	Pazarlama alanında sübjektif finansal sağlık	Scopus ve Google Scholar	128
Gonçalves vd., 2021	1990-2020	Kadınların finansal sağlığı	Scopus ve Ebsco	130

Kaur vd., 2021	1995–2019	Finansal sağlık	Scopus	238
Thomas ve Gupta, 2021	2001-2021	Finansal sağlık ve ilişkili konular	WoS	192
She vd., 2022	1994-2020	Genç yetişkinlerin finansal sağlığı	Scopus	48
Singh ve Malik, 2022	1997-2021	Finansal sağlık	Scopus	467
Nguyen, 2022	1978-2021	Finansal sağlık	Scopus	327
Mahendru vd., 2022	Yayın yılı kısıtlaması yoktur.	Finansal sağlık	WoS	143

Tablo 1'de yer alan bibliyometrik analize dayalı çalışmalar incelendiğinde, konunun bibliyometrik analiz teknikleri kullanılarak özellikle son iki yılda çalışıldığı ve bu çalışmaların da büyük bir bölümünün Scopus veri tabanından çekilen verilere dayalı olarak yapıldığı görülmektedir. Web of Sciences (WoS) veri tabanından çekilerek yapılan araştırmaların sayısı ise daha azdır. Thomas ve Gupta (2021) tarafından WoS veri tabanından çekilen yayınlarla yapılan çalışmaların odağının farklı alanlara kaydığı ve incelenen zaman döneminin ise sadece son 20 yıla ait olduğu görülmektedir. Ancak WoS veri tabanı incelendiğinde konunun 1981 yılından itibaren çalışıldığı bulunmuştur. Mahendru vd. (2022) tarafından yapılan çalışmada ise yayın yılı kısıtlaması kullanılmamasına karşın seçilen anahtar kelime filtresi nedeniyle sadece 143 adet yayın bibliyometrik analizde incelenmiştir. Tablo 1'de belirtilen mevcut çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada ele alınan zaman döneminin uzunluğu, incelenen veri tabanının WoS olması, ilgili anahtar kelimelerin seçimi nedeniyle çok sayıda eserin analize dahil edilmesi ve iki farklı bibliyometri programı kullanılarak elde edilen ayrıntılı analiz sonuçları çalışmanın özgün yönünü oluşturmaktadır. Ayrıca Tablo 1'de belirtilen çalışmalar dışında bibliyometrik bir çalışmaya ulaşılamadığı için özellikle ulusal literatüre bu anlamda önemli bir katkının olacağı değerlendirmesi yapılabilir.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Tüketici finansal sağlığı konusunun gelişim yönünü, bu konuda en çok yayın yapılan dergileri ve öncü olan yazarları, kavramsal yapıları ve akademik işbirliklerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometri için geliştirilen yazılımlar, çevrimiçi veri tabanlarından çekilen bibliyografik verilerin analiz edilmesinde kullanılmaktadır. Bu çalışmada, analiz yöntemi olarak yayın eğilimlerini, entelektüel yapıyı ve işbirliği çalışmalarının durumunu, etkili yazarları ve yayıncıları belirlemek için yeni bir bibliyometrik teknik olan ve açık erişim bir araç olan Bibliometrix R-paketinden (Aria ve Cuccurullo, 2017) ve yaygın olarak kullanılan VOSviewer programından (VOSviewer version 1.6.18) yararlanılmıştır. Kapsamlı bibliyometrik analizler için önerilen açık kaynaklı bibliometrix R paket programı istatistiksel işlemlere olanak sağlamasının yanı sıra, nesne yönelimli ve işlevsel bir programlama dilidir. Bu program açık yazılım doğasına sahip olduğu için kullanıcı topluluğu tarafından iyi bir şekilde desteklenmekte ve kullanıcılar tarafından düzenli olarak geliştirilmektedir (Aria ve Cuccurullo, 2017: 960). VOSviewer programı ise öğelerin ilişkisini aralarındaki mesafeyle açıklanabileceği bir harita sağlamaktadır. Öğeler arasındaki mesafe ne kadar kısaysa, öğeler o kadar ilişkilidir. Bu, "benzerliklerin görselleştirilmesine" (VOS-Visualization of Similarities) dayanmaktadır. VOSviewer

bibliyometrik haritaların grafiksel gösterimine özel önem vermektedir. VOSviewer, özellikle büyük bibliyometrik haritaları yorumlanması kolay bir şekilde görüntülemede oldukça kullanışlıdır (Van Eck ve Waltman, 2010: 524). Bu çalışmada VOS Viewer programı aracılığıyla alıntı, ortak alıntı ve anahtar kelime analizi yapılmıştır.

Çalışmada öncelikle finansal sağlık ile ilgili anahtar kelimeler seçilmiştir. Bu amaçla ilgili literatür incelenmiş ve arama terimleri belirlenmiştir. Belirlenen kelimeler İngilizce olarak "financial well-being" veya "financial wellbeing" veya "financial satisfaction" veya "financial wellness" veya "economic well-being" şeklinde 24 Eylül 2022 tarihinde Web of Sciences (WoS) veri tabanından arama kısmında taratılmıştır. Herhangi bir kısıt olmadan sadece yukarıda belirtilen anahtar kelimeler girildiğinde WoS veri tabanında 3846 adet çalışma bulunmuştur. Ancak bu çalışma için çeşitli filtreleme özellikleri girilerek alandaki doğru çalışmaların elde edilmesi amaçlanmıştır. Verilerin çekilmesinde kullanılan filtrelemeler şunlardır:

- Yıl: 1980-2022 (23.09.2022) tarih aralığındaki çalışmalar çekilmiştir.
- Yayın türü: Araştırma makalesi, derleme makale ve kitap bölümü
- Alan: Ekonomi, işletme, sosyal bilimlerde disiplinler arası çalışmalar, yönetim, işletme finansı, sosyal
- Dil: İngilizce
- Verilerin aktarılmasında kullanılacak içerik: Yazar, başlık, kaynak ve özet

Yukarıda belirtilen filtrelemeler uygulandığında 1071 adet çalışma bibliyometrik analizde kullanılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Verilerle İlgili Temel Bilgiler

Web of Science veri tabanından 23.09.2022 tarihinde daha önce ifade edilen filtreleme özelliklerine göre yapılan tarama sonucunda çalışmaların 1981 yılında başlayıp günümüze kadar devam ettiği görülmektedir. Tarama sonucunda 1981- 23 Eylül 2022 tarihleri arasını ifade eden son 41 yılda WoS veri tabanından 1071 adet veri elde edilmiştir. Aşağıdaki Tablo 2'de WoS veri tabanından çekilen verilere ilişkin temel bilgiler görülmektedir.

Tablo 2. WoS Veri Tabanından Çekilen Veriler Hakkındaki Bilgiler

Tanımlama	**Sonuç**
Dönem	1981 – Eylül 2022
Çalışma Sayısı	1071
Kaynaklar (Dergi, Kitap)	435
Çalışma Başına Ortalama Atıf	19,05
Dokuman Türü	
Makale	1039
Kitap Bölümü	32
Doküman İçeriği	
Anahtar Kelimeler	1754
Yazarların Anahtar Kelimeleri	2536

Yazarlarla İlgili Bilgiler	
Yazar Sayısı	2345
Görünen Yazar Sayısı	2660
Tek Yazarlı Çalışmaların Yazarları	251
Çok Yazarlı Çalışmaların Yazarları	2094
İşbirliği Durumu	
Tek Yazarlı Çalışma Sayısı	259
Yazar Başına Çalışma	0,457
Çalışma Başına Yazar	2,19
Her Çalışma İçin Ortak Yazar	2,48
İşbirliği İndeksi	2,58

Yukarıdaki Tablo 2'de görüldüğü üzere bu verilerin 1039'u makale ve 32'si kitap bölümünden oluşmaktadır. Bu analizde kullanılan 1071 makaleye toplam 2345 yazar katkıda bulunmuştur. Bu çalışmaların 251'i tek yazarlı yayınlanmıştır. Çalışma başına ortalama atıf 19.05, yazar anahtar kelimeleri 2536, her bir çalışma için ortak yazar 2,48 ve işbirliği indeksi 2,58'dir.

4.2. Zaman İçinde Yayın Eğilimi – Yıllık Bilimsel Üretim

Aşağıdaki Tablo 3'de 1981 yılından 2022 yılına (23 Eylül 2022) kadar her yıl finansal sağlık ile ilgili yapılan yayınların sayısı görülmektedir.

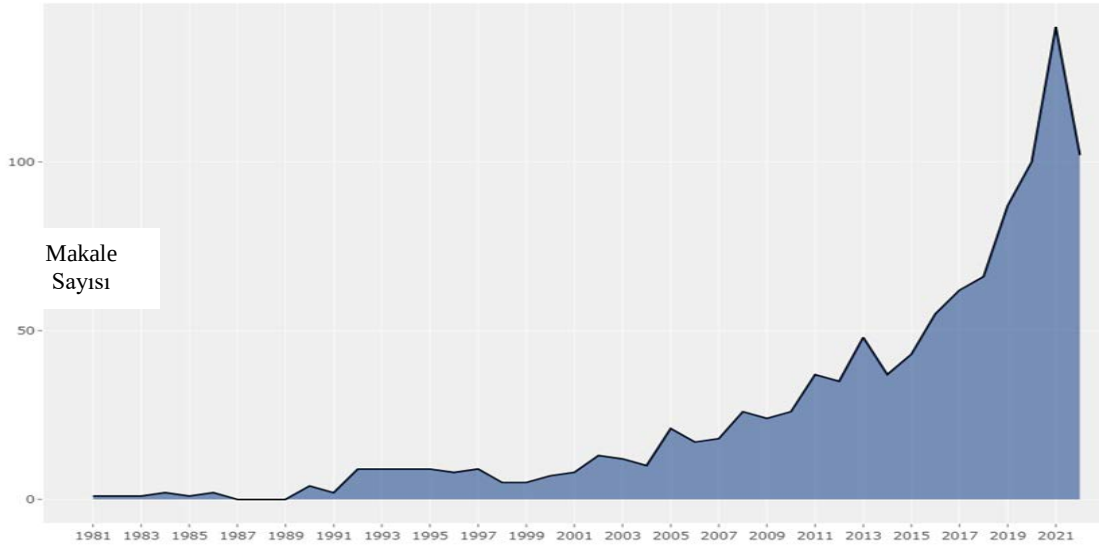
Tablo 3. Yıllık Bazda Çalışma Sayısı

Yıl	Çalışma Sayısı	Yıl	Çalışma Sayısı	Yıl	Çalışma Sayısı	Yıl	Çalışma Sayısı	Yıl	Çalışma Sayısı
1981	1	1991	2	2001	8	2011	37	2021	140
1982	1	1992	9	2002	13	2012	35	(Eylül) 2022	102
1983	1	1993	9	2003	12	2013	48		
1984	2	1994	9	2004	10	2014	37		
1985	1	1995	9	2005	21	2015	43		
1986	2	1996	8	2006	17	2016	55		
1987	0	1997	9	2007	18	2017	62		
1988	0	1998	5	2008	26	2018	66		
1989	0	1999	5	2009	24	2019	87		
1990	4	2000	7	2010	26	2020	100		

1981 yılından 2021 yılı sonuna kadar artış onar yıllık dönemler itibariyle ele alındığında, 1981-1990 yılları arasında sadece 12 adet çalışma varken, 1991-2000 yılları arasında 72 adet çalışma, 2001-2010 yılları arasında 175 adet çalışma, 2011-2020 yılları arasında 570 adet çalışma yapılmıştır. Sadece 2021-2022 (23 Eylül 2022 itibariyle) arasında 242 adet çalışmanın

yapıldığı bulunmuştur. Sadece son iki yılda yapılan çalışma sayısı (242) ilk iki on yılda (1981-2000 yılları arasında) yapılan çalışma sayısından (84 adet çalışma) yaklaşık 3 kat fazladır.

Aşağıdaki Şekil 1'de son 40 yılda finansal sağlık ile ilgili yapılan yayınların artışı bir diğer ifadeyle yıllık bilimsel üretim görülmektedir. Son 40 yılda, yıllık bilimsel üretimdeki yıllık büyüme oranı %12,94 bulunmuştur.

Şekil 1. Zaman İçinde Yayın Sayısındaki Artış

4.3. Yayın Kaynakları, Yayınların Dergilere Dağılımı Ve En Çok Atıf Alan Dergiler

Tablo 4'de belirtildiği gibi filtreleme özelliklerine göre yayın yapılan kaynak (dergi, kitap) sayısı 435 adettir. Bu kaynaklar içerisinde bazı dergilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Aşağıdaki Tablo 4'de bilimsel üretim açısından en çok yayının yapıldığı ilk 20 dergi görülmektedir.

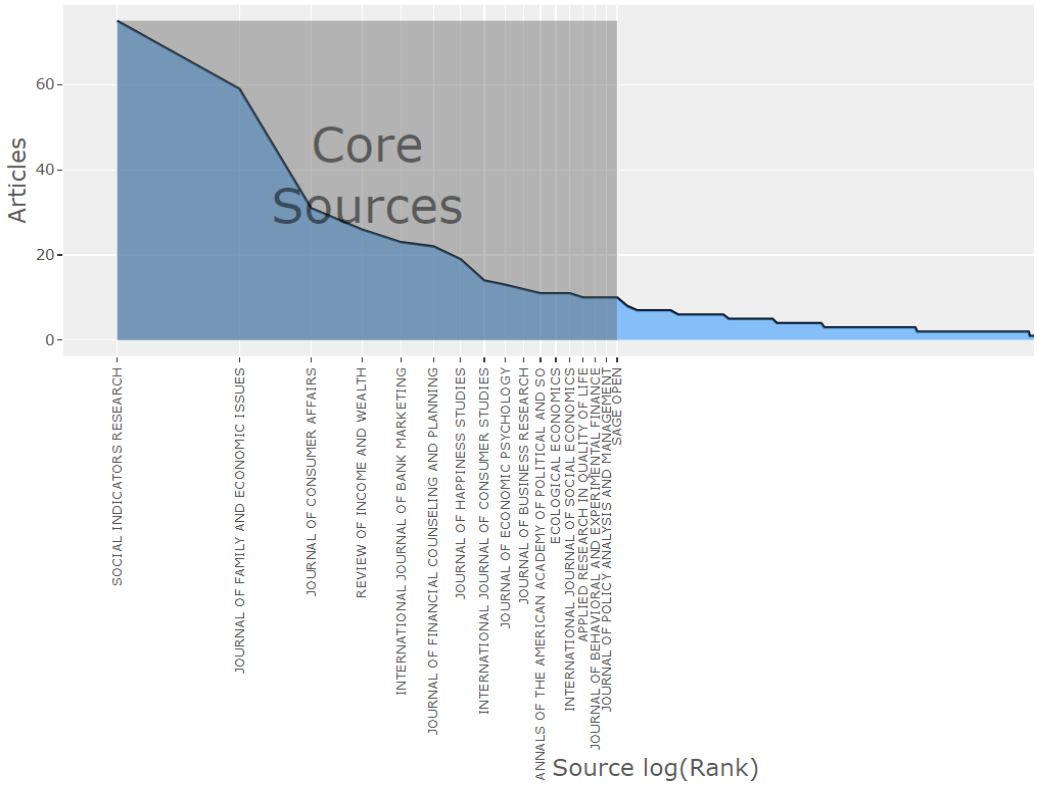
Tablo 4. Yıllık Bilimsel Üretime En Yüksek Katkıyı Sağlayan İlk 20 Dergi ve Bu Dergilerdeki Makale Sayıları

Sıra	Dergiler	Makale Sayısı	Alan
1	Social Indicators Research	75	Birinci Alan
2	Journal of Family and Economic Issues	48	
3	Journal of Consumer Affairs	27	
4	Review of Income and Wealth	26	
5	Journal of Financial Counseling and Planning	22	
6	International Journal of Bank Marketing	21	
7	Journal of Happiness Studies	19	
8	International Journal of Consumer Studies	13	
9	Journal of Economic Psychology	13	
10	Journal of Business Research	12	
11	Annals of The American Academy of Political and Social Science	11	
12	Ecological Economics	11	
13	International Journal of Social Economics	11	
14	Applied Research in Quality of Life	10	

15	Journal of Behavioral and Experimental Finance	10	
16	Journal of Policy Analysis and Management	10	
17	Sage Open	10	
18	Pertanika Journal of Social Science and Humanities	8	İkinci Alan
19	Child Indicators Research	7	
20	Journal of Behavioral and Experimental Economics	7	

Tablo 4 incelendiğinde, özellikle *Social Indicators Research, Journal of Family and Economic Issues, Journal of Consumer Affairs, Review of Income and Wealth, Journal of Financial Counseling and Planning, International Journal of Bank Marketing, Journal of Happiness Studies* isimli dergiler, finansal sağlık ile ilgili en çok yayın yapılan dergilerdir.

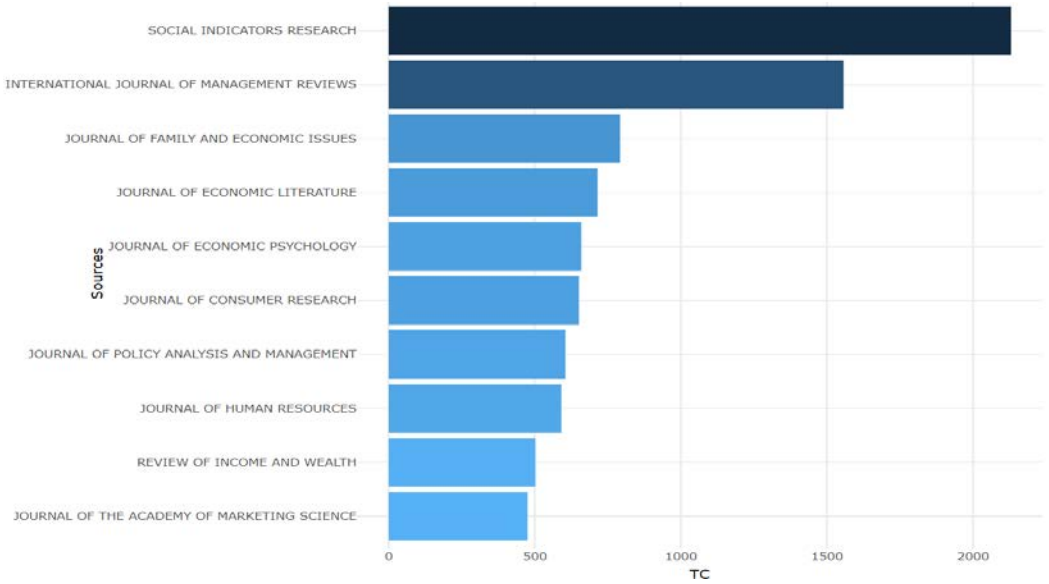
Yayınların dergilere dağılımını değerlendirmede Bradford Yasası (1934) olarak bilinen değerlendirme ölçütü kullanılmaktadır. Bu yasaya göre belli bir araştırma alanındaki çalışmaların üçte birini kapsayan küçük bir çekirdek dergi grubu bulunmaktadır. Bu dergi grubu "Birinci Alan"ı oluştururken, daha fazla dergiden oluşan "İkinci Alan"daki dergi grubu ise çalışmaların kalan diğer üçte birini oluşturmaktadır. "Üçüncü Alan" olarak ifade edilen son alanda ise çok daha fazla sayıda dergi ilgili alandaki çalışmaların kalan son üçte birini oluşturmaktadır (Şimşir, 2021: 23). Yukarıdaki Tablo 4'de görüldüğü üzere 435 dergiden sadece 17 tanesi "Birinci Alan"daki dergiler olup, bu 17 dergide yayınlanan çalışma sayısı toplam çalışma sayısının üçte birini oluşturmaktadır. Aşağıdaki Şekil 2'de Bradford Yasasına göre yayınladıkları makale sayısına göre dergilerin grafik dağılımı görülmektedir.

Şekil 2. Bradford Yasasına Göre Yayın Sayısı Açısından Dergilerin Dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde finansal sağlık alanıyla ilgili dergilerin 17 tanesinin "Birinci Alan"da olduğu görülmektedir. Bu 17 dergide yayınlanan çalışma sayısı 349 adettir. Bu analiz sonrasında yukarıda görülen 17 derginin finansal sağlık konusuyla doğrudan ilgili dergiler olduğu ifade edilebilir.

Dergilerin bilimsel alanda etkinliği farklı açılardan ele alınabilir. Bu anlamda h-index, g-index, m-index ve toplam atıf sayılarına göre bir değerlendirme yapılabilir. Toplam atıf sayısına göre bir değerlendirme aşağıdaki Şekil 3'de görülmektedir.

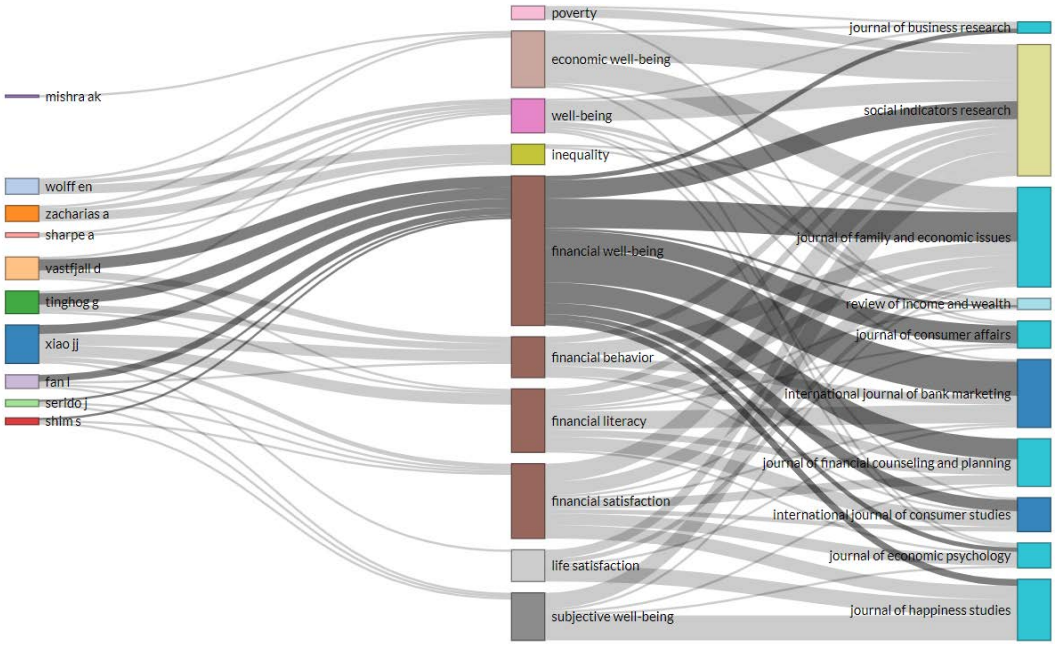

Şekil 3. En Çok Atıf Alan Dergiler

En çok atıf alan dergiler değerlendirildiğinde ilk 10 sırada yer alan dergiler içinde *Social Indicators Research* dergisinin en çok yayın yapılan ve en çok atıf alan dergiler sıralamasında 1. sırada olduğu görülmektedir. Ancak en çok yayının yapıldığı dergi sıralamasında 2. sırada olan *Journal of Family and Economic Issues* dergisinin en çok atıf yapılan dergi sıralamasında 3. sıraya gerilediği görülmektedir. Birinci alandaki dergiler içinde olmayan *Journal of the Academy of Marketing Science* dergisinin ise yaklaşık 500 toplam atıf ile en çok atıf yapılan dergiler içinde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla derginin ilgili alandaki yayın sayısı ile aldığı toplam atıf sayısı farklılaşabilmektedir.

Biblometrik analiz için kullanılan Biblioshiny programı, veri setinde yer alan belgeleri farklı açılardan analiz etmeye de yardımcı olmaktadır. Bu analizlerden biri Sankey Grafiği isimli Üç Alan Çizimi (Three field plot) olup, bu grafik alandaki çalışmaları farklı açılardan görselleştirmeye imkân sağlamaktadır. Sankey diyagramındaki her düğümün boyutu, temada kullanılan anahtar kelime sayısına karşılık gelmektedir. Komşu çalışma zaman dilimlerindeki temalar, araştırma konuları arasındaki zamansal tutarlılığı göstermek için birbirine bağlanmıştır. Çizginin genişliği ve rengi görsel özelliklerdir. Genişlik, genellikle değiş tokuş edilen anahtar kelimelerin sayısını belirtmek için kullanılır. İki tema arasındaki örtüşme ne kadar belirginse, çizgi o kadar kalın olur. Görseldeki renkler dikkate alınarak farklı araştırma temaları ayırt edilebilir (Kaushal vd., 2021: 19). Bu çalışmada aşağıdaki Şekil 4'de görüldüğü gibi sol tarafta yazarlar, ortada anahtar kelimeler ve sağ tarafta çalışmaların yayınlandığı

dergiler bulunmaktadır. Biblioshiny programı üç sütunda yer alan değişkenlerin sayısının seçilebilmesine de imkân sağlamaktadır. Bu analizde yazar, anahtar kelime ve kaynak sayısı 10 olarak belirlenmiştir.

Şekil 4. Üç Alan Çizimi

Şekil 4 incelendiğinde finansal sağlık alanıyla ilgili en etkili yazarın *Xiao* isimli yazar olduğu görülmektedir. Yukarıdaki şekil 4'de orta sütunda yer alan Finansal Sağlık anahtar kelimesi seçildiğinde alanla ilgili en etkili dergiler koyu olarak görülmektedir. Şekil 4 incelendiğinde sırasıyla *International Journal of Bank Marketing, Journal of Family and Economic Issues, Journal of Consumer Affairs, Journal of Financial Counseling and Planning, International Journal of Consumer Studies ve Social Indicators Research* dergilerinin etkili dergiler olduğu ifade edilebilir.

4.4. Yazarların Bilimsel Üretkenlikleri

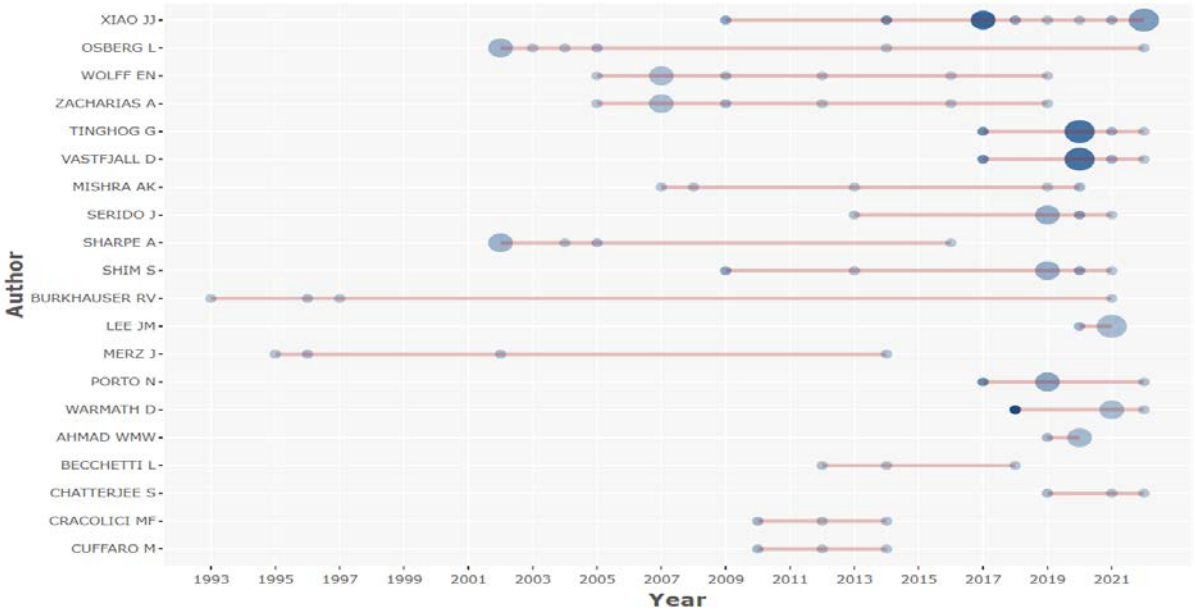
Bir konu alanıyla ilgili olarak yazarların üretkenlikleri çeşitli açılardan değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeler yazarların yayın sayısı, atıf sayısı ve bunlara ilişkin geliştirilen indekslerle yapılabileceği gibi yazarın ilk yayın yapmasından başlayarak belirli bir alanda tutarlı bir şekilde yayın yapmaya devam etmesine ilişkin zaman çizelgesi üzerinden yapılabilir.

Finansal sağlık alanıyla ilgili en üretken ilk 20 yazar ve üretkenliklerine ilişkin bilgiler aşağıdaki Tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5. İlk 20 Yazarın Bilimsel Üretkenlikleri

Sıra	Yazar	h-index	m-index	Toplam Atıf Sayısı	Yayın Sayısı	Yayın Yapma Başlangıcı
1	XIAO JJ	7	0,5	559	11	2009
2	OSBERG L	4	0,19	188	7	2002
3	WOLFF EN	4	0,222	113	7	2005
4	ZACHARIAS A	4	0,222	113	7	2005
5	TINGHOG G	5	0,833	192	6	2017
6	VASTFJALL D	5	0,833	192	6	2017
7	MISHRA AK	3	0,188	45	5	2007
8	SERIDO J	4	0,4	81	5	2013
9	SHARPE A	3	0,143	182	5	2002
10	SHIM S	4	0,4	81	5	2013
11	BURKHAUSER RV	3	0,1	102	4	1993
12	LEE JM	2	0,667	24	4	2020
13	MERZ J	4	0,143	105	4	1995
14	PORTO N	3	0,5	144	4	2017
15	WARMATH D	2	0,4	190	4	2018
16	AHMAD WMW	3	0,75	30	3	2019
17	BECCHETTI L	3	0,273	24	3	2012
18	CHATTERJEE S	2	0,5	16	3	2019
19	CRACOLICI MF	3	0,231	96	3	2010
20	CUFFARO M	3	0,231	96	3	2010

Bir yazarın zaman içindeki yayınları, en etkili yazarları öne çıkarmanın başka bir yöntemidir. Toplam yayın sayısına göre ilk 20 yazarın zaman çizelgesi aşağıdaki Şekil 5'de görülmektedir.

Şekil 5. İlk 20 Yazarın Zaman İçindeki Yayınları

Şekil 5 incelendiğinde en fazla yayın yapan yazarların 1993 yılından sonra yayın yapmaya başladığı görülmektedir. Şekilde görülen kabarcıklar yayınları, kabarcıkların büyüklüğü ise ilgili yıldaki yayın sayısını göstermektedir. Kabarcığın renk yoğunluğu ise yıllık atıf sayısıyla orantılıdır. Örneğin *XIAO, JJ* isimli yazarın ilk yayınını 2009 yılında (1 yayın), ikinci yayını ise 2014 yılında yaptığı görülmektedir. Yazar 2017 yılında 2 yayın, 2022 yılında ise 3 yayın yapmıştır. Yazarın 2009 yılında yıllık toplam atıfı 10 iken, 2017 yılındaki yıllık toplam atıf sayısı 29 olmuştur. Bu farklılık kabarcıkların renk yoğunluğundan da anlaşılmaktadır. Şekil 5 incelendiğinde *XIAO, JJ.; WOLFF, EN; ve ZACHARIAS, A.* isimli yazarların makale yayınlama konusunda aralığı uzun olmayan ve belirli sayıda yayın yapma ritmini yakalayan yazarlar oldukları ifade edilebilir.

4.5. En Üretken Ülkeler ve Kurumlar

Yazarların ülkesine göre bilimsel üretkenlikleri ilgili ülkeden çıkan yayın sayısına ve toplam atıf sayısına göre değerlendirilebilir. Aşağıdaki Tablo 6'da yayın ve toplam atıf sayısına göre finansal sağlık konusuyla ilgili çalışmaların yapıldığı ilk 20 ülke ve yayın sayısına göre kurumlar görülmektedir.

Tablo 6. Finansal Sağlık Konusuyla İlgili Üretken Ülkeler ve Kurumlar

Ülke	Yayın Sayısı	Ülke	Toplam Atıf Sayısı	Kurum	Yayın Sayısı
USA	418	USA	11548	UNIV WISCONSIN	28
UNITED KINGDOM	63	UNITED KINGDOM	1018	UNIV ILLINOIS	22
AUSTRALIA	59	AUSTRALIA	675	LINKOPING UNIV	17
INDIA	45	ITALY	673	UNIV GEORGIA	16
ITALY	39	GERMANY	605	UNIV RHODE ISL	15
CHINA	37	NETHERLANDS	585	HARVARD UNIV	14
CANADA	35	INDIA	535	DALHOUSIE UNIV	13
GERMANY	32	SWEDEN	497	OHIO STATE UNIV	13
MALAYSIA	26	CANADA	474	KANSAS STATE UNIV	12
SOUTH AFRICA	24	CHINA	442	UNIV MELBOURNE	12
SWEDEN	20	AUSTRIA	316	UNIV CHICAGO	11
NETHERLANDS	15	FINLAND	300	UNIV MICHIGAN	11
SPAIN	14	NORWAY	218	UNIV MINNESOTA	11
TURKEY	**12**	SPAIN	210	MONASH UNIV	10
UKRAINE	11	MALAYSIA	206	UNIV ALABAMA	10
CZECH REPUBLIC	10	SOUTH AFRICA	188	UNIV MANCHESTER	10
FINLAND	10	TURKEY	167	MAASTRICHT UNIV	9
BRAZIL	9	ICELAND	136	STANFORD UNIV	9
RUSSIA	9	BRAZIL	113	UNIV MALAYA	9
NORWAY	7	NEW ZEALAND	101	UNIV MISSOURI	9

Tablo 6 incelendiğinde finansal sağlık alanıyla ilgili araştırmaların ve atıfın en fazla yapıldığı ülkenin açık ara ile ABD olduğu görülmektedir. Yayın sayısının en çok yapıldığı üniversiteler incelendiğinde ise ABD üniversitelerinin ilk 20 içerisinde daha fazla olduğu görülmektedir. Bu üniversiteler içerisinde özellikle WISCONSIN ve ILLINOIS üniversitelerinin ilk iki içerisinde yer almaktadır. Web of Sciences veri tabanında yayınlanan

dergilerin tarandığı bu analiz sonucunda Türkiye, yayın sayısı sıralamasında 12 yayın ile 14. sırada yer almaktadır. Toplam atıf sayısında ise Türkiye'den yazarların toplam atıfı 167 olup, Türkiye bu sıralamada 17. sırada yer almaktadır.

4.6. Anahtar Kelime Analizi

Anahtar kelime analizi sonucunda 435 belgeden toplam 2673 adet anahtar kelime belirlenmiştir. Aşağıdaki Tablo 7'de finansal sağlık ile ilgili olarak literatürde en sık kullanılan (bu çalışmada 10 üzerinde görülme sıklığı olanlar tabloda yer almaktadır) 30 adet anahtar kelime listesi görülmektedir.

Tablo 7. Finansal Sağlık Konusuyla İlgili En Sık Görülen Anahtar Kelimeler

Anahtar Kelime	Görülme Sıklığı	Anahtar Kelime	Görülme Sıklığı
1. Financial well-being/ wellbeing	146	16. Financial education	15
2. Financial literacy	77	17. Financial behaviour	14
3. Financial satisfaction	76	18. Financial stress	14
4. Economic well-being	52	19. Health	14
5. Poverty	34	20. India	14
6. Subjective well-being	32	21. Inequality	14
7. Life satisfaction	29	22. Debt	13
8. Financial behavior	24	23. Human capital	13
9. Financial capability	22	24. Personal finance	13
10. Happiness	21	25. Sustainability	13
11. Financial knowledge	20	26. Financial inclusion	12
12. Quality of life	20	27. Consumption	11
13. Covid-19	19	28. Employment	11
14. Gender	17	29. Income	11
15. Economic growth	16	30. Retirement	11

Yukarıdaki Tablo 7 incelendiğinde finansal sağlık kelimesinin 146 sıklık ile en sık kullanılan anahtar kelime olduğu görülmektedir. Bu, ilgili literatürün ana temasını göstermektedir. Diğer anahtar kelimeler ise sırasıyla finansal okuryazarlık (77), finansal tatmin (76 kez), ekonomik sağlık (52), yoksulluk (34), sübjektif sağlık (32), yaşam memnuniyeti (29), finansal davranış (24), finansal yetenek (22), mutluluk (21), finansal bilgi (20), yaşam kalitesi (20) ve Covid-19 (19) şeklindedir.

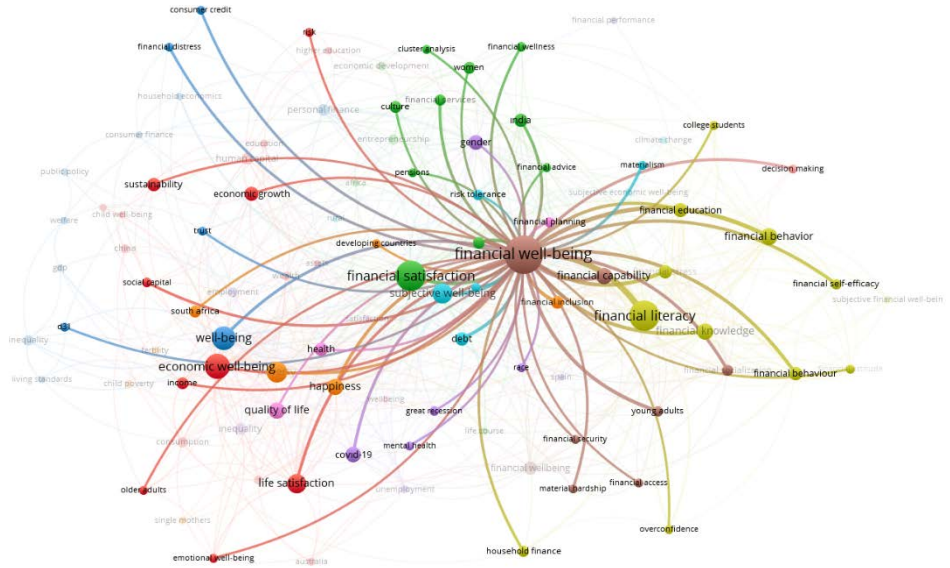
Bibliometrix programında oluşturulan kelime bulutunda ise finansal sağlıkla ilişkili kelimeler aşağıdaki Şekil 6'da görülmektedir.

Şekil 6. Finansal Sağlıkla İlgili Kelime Bulutu

Yukarıdaki Şekil 6'da yer alan kelime bulutunda finansal sağlık konusuyla ilişkili olarak ön plana çıkan anahtar kelimeler daha büyük fontta görülmektedir. Şekil 6 incelediğinde sırasıyla gelir, mutluluk, sağlık, davranış, etki, yoksulluk, büyüme, performans, işsizlik, para, tutum, yaşam tatmini gibi kelimelerin belirgin olarak ön plana çıktığı görülmektedir.

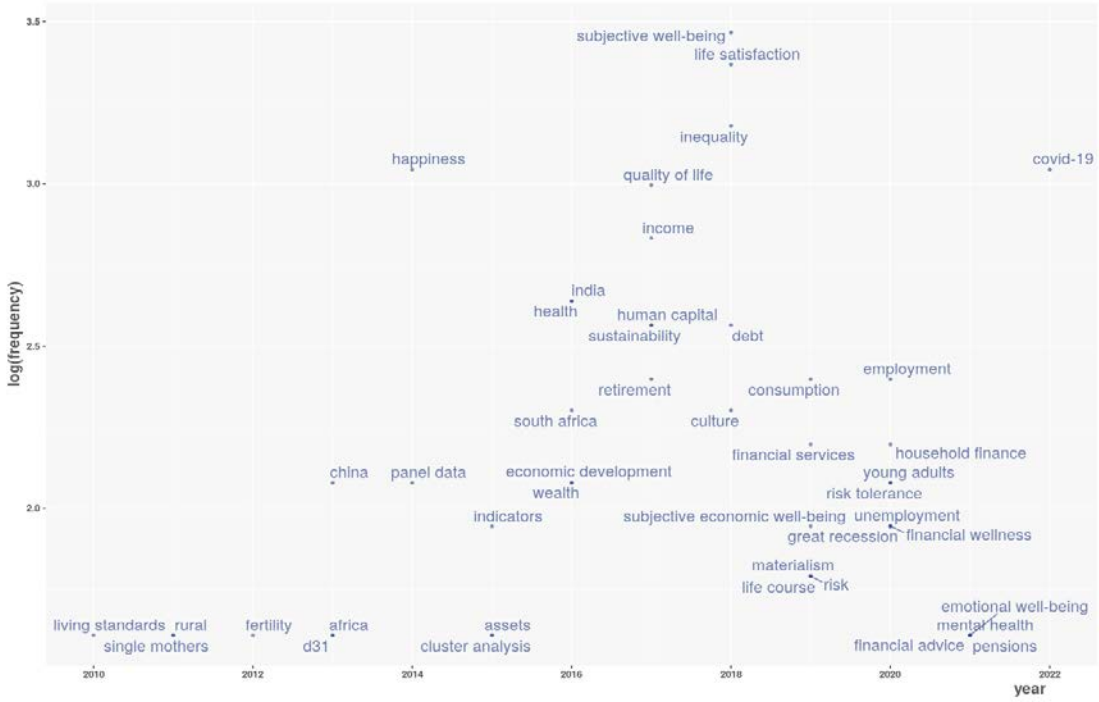
Aşağıdaki Şekil 7'de ise VOSviewer programında yapılan analiz sonucunda finansal sağlıkla ilgili olarak yaygın şekilde kullanılan anahtar kelimelerin bir arada olma durumu ve finansal sağlığın literatürdeki diğer terimlerle nasıl ilişkili olduğu görülmektedir. Çizgilerin kalınlığı anahtar kelimelerin birlikte oluşumunu temsil ederken, düğümün boyutu ise yukarıdaki Tablo 7 ile eşleşen anahtar kelimelerin tekrarlanma sayısını temsil etmektedir.

Şekil 7. Finansal Sağlıkla Birlikte Ele Alınan Anahtar Kelimeler Ağı

Yukarıdaki Şekil 7 incelendiğinde en yüksek balona sahip ilk üç anahtar kelimenin finansal sağlık, finansal okuryazarlık ve finansal tatmin olduğu görülmektedir. Finansal sağlığın bu anahtar kelimelerle daha yüksek bağlantısının yanı sıra aynı zamanda finansal yetenek, cinsiyet, finansal davranış, kültür, finansal danışmanlık, Covid-19, mutluluk, yaşam tatmini, finansal eğitim, finansal planlama, risk toleransı gibi anahtar kelimelerle de güçlü bir şekilde bağlantılı olduğu görülmektedir. Bu anahtar kelime analizi sonuçları bu kelimelerin finansal sağlık ile birlikte ele alındığını göstermektedir.

Aşağıdaki Şekil 8'de ise zaman içerisinde finansal sağlık kavramıyla ilişkili olarak literatürde en çok ele alınan konulara (trend topic) ilişkin Bibliometrix programı analiz sonuçları görülmektedir.

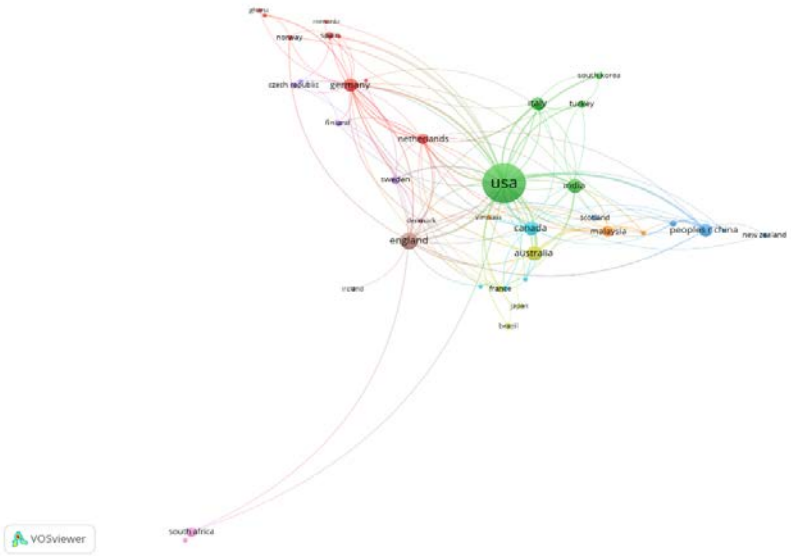

Şekil 8. Finansal Sağlık İle İlgili En Çok Ele Alınan Konular

Şekil 8'de yer alan finansal sağlık kavramıyla ilişkili öne çıkan konular incelendiğinde 2014 yılında mutluluk konusunun, 2017-2018 arasında sübjektif iyi olma, yaşam tatmini, eşitsizlik, yaşam kalitesi ve gelir gibi konuların, 2021 ve 2022 yıllarında ise Covid-19 konusunun açık ara diğer konulara göre öne çıktığı görülmektedir.

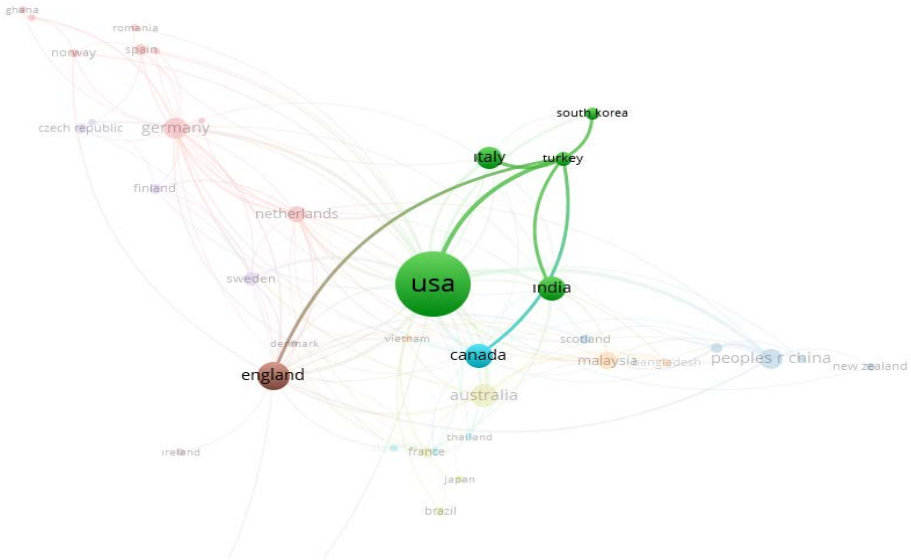
4.7. Entelektüel İşbirliği Durumu

Bir ülkeden en az 5 makaleye sahip ortak yazarlıkların ve yazar ülkelerinin haritalanmasına ait VOSviwer haritası aşağıdaki Şekil 9'da görülmektedir. Analiz sonucunda toplam 86 ülkeden sadece 42'si bu kriteri karşılamaktadır. Şekil 9'daki harita incelendiğinde, ABD'nin diğer ülkelerle en yüksek bağlantı gücüne sahip olduğu görülmektedir. ABD'yi Avustralya, İngiltere, Almanya, Çin, Malezya, Hindistan ve İtalya gibi ülkelerin izlediği görülmektedir. Şekil 9 incelendiğinde finansal sağlık literatüründe ABD'nin zirvede olduğu ifade edilebilir.

Şekil 9. Finansal Sağlık Konusunda Ülkeler Arasındaki İşbirliği Ağı

Türkiye'den yazarların ortaklık yaptığı ülkelere ait görsel ise aşağıdaki Şekil 10'da görülmektedir.

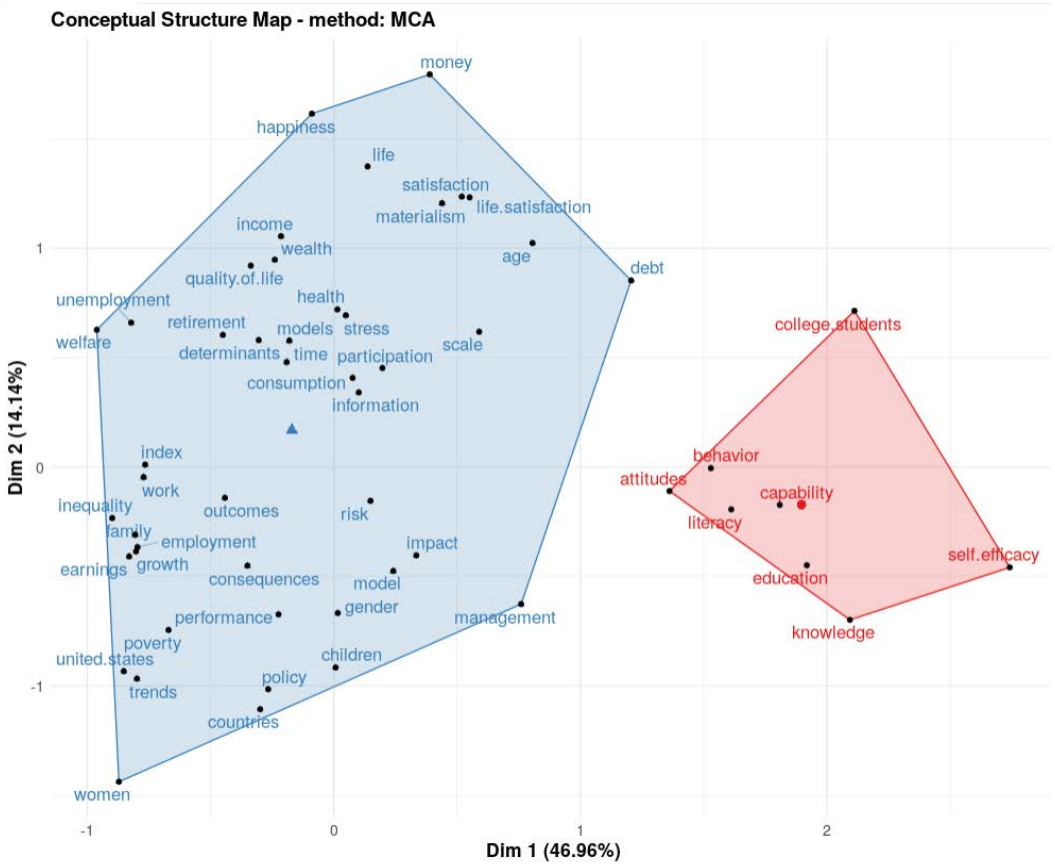

Şekil 10. Finansal Sağlık Konusunda Türkiye ve Diğer Ülkelerdeki Yazarlar Arasındaki İşbirliği

Yukarıdaki şekil 10 incelendiğinde Türkiye'deki yazarların ABD başta olmak üzere sırasıyla İngiltere, Kanada, Hindistan, İtalya ve Güney Kore ile ortaklık yaptığı görülmektedir.

4.8. Kavramsal Yapı

Bibliometrix programı, alanın kavramsal yapısını çizmek için çoklu uygunluk analizini (MCA) gerçekleştirebilmektedir. Bu analizde kavramsal yapı işlevini ve genel fikirleri ileten bir grup belgeyi tanımlamak için K-ortalama kümelemesi kullanılmaktadır. MCA, çok değişkenli kategorik verilerin grafiksel ve sayısal analizi için keşfedici çok değişkenli bir tekniktir. Bir gösterge matrisinin homojenlik analizi, önceki verilerin düşük boyutlu bir Öklid temsilini elde etmek için MCA tarafından gerçekleştirilir. Kelimeler iki boyutlu bir harita üzerinde işaretlenmektedir (Thomas ve Gupta, 2021: 4). Aşağıdaki Şekil 11'de finansal sağlık konusundaki yayınlara bağlı olarak ortaya çıkan anahtar sözcükler ve kavramsal yapı görülmektedir.

Şekil 11. Kavramsal Yapı (Yöntem: Çoklu Uygunluk Analizi)

Yukarıdaki Şekil 11 incelendiğinde, analiz edilen yayınların finansal sağlık literatürünün entelektüel yapısını gösteren iki ana kümede gruplandığı görülmektedir. Sonuçlar, noktaların karşılaştırmalı yerleşimi temelinde açıklanır ve bunlar boyutlara göre dağıtılır. İlişkili anahtar kelimeler yer tahsisinde haritada yakın temsil edilirler. Bu nedenle örneğin daha küçük kümeyi oluşturan anahtar kelimeler incelendiğinde eğitim, bilgi, okuryazarlık, yetenek, tutum, davranış, kolej öğrencileri ve öz yeterlilik kelimelerinin bir arada olmasının tutarlı olduğu ifade edilebilir. Diğer küme ise oldukça dağınık olmakla birlikte bazı anahtar kelimelerin birbirine daha yakın konumlandığı görülmektedir. Örneğin gelir, zenginlik ve

yaşam kalitesi veya stres ve sağlık anahtar kelimeleri birbirlerine yakın konumlanmıştır. Benzer şekilde tatmin, yaşam tatmini ve materyalizm kavramları da birbirine yakın konumlanmıştır.

5. SONUÇ

Yirminci yüzyılın başlarından ortalarına kadar genellikle ticaret hacmi daha az, finansal kararlar basit ve kolaydı. Sanayi devrimiyle birlikte artan ürün hacmi ve çeşitliliği dünya ticaretinin boyutunu ve çeşitliliğini giderek arttırmıştır. Bunu takiben gelişen iletişim ağı satışları kolaylaştırırken, tüketici harcamalarını artırmıştır (Taft vd., 2013: 63). Finansal sağlık, bir tüketicinin para yönetimini, harcamasını, tasarrufunu ve yatırım davranışını araştıran önemli bir araştırma alanıdır. Bir ülkenin ekonomik büyümesi, genellikle politika yapıcıların vatandaşlarını daha yüksek bir finansal sağlık düzeyine taşıma becerisiyle ölçülmektedir (Nanda ve Banerjee, 2021: 750).

Bu çalışmada gerçekleştirilen bibliyometrik analiz sonuçları, tüketici finansal sağlığı ile ilgili çalışmaların 1981 yılından günümüze özellikle son birkaç yılda oldukça fazla sayıda arttığını ve çeşitlendiğini göstermektedir. Öyle ki sadece 2022 yılında yapılan yayınların sayısı ilk yirmi yılda yapılan yayınlardan daha fazladır. Nitekim bu analiz sonucu önceki çalışmaların sonuçları (Gonçalves vd., 2021; Kaur vd., 2021; Thomas ve Gupta, 2021; Nguyen, 2022; She vd., 2022; Singh ve Malik, 2022) ile de tutarlıdır. Bir diğer ifadeyle finansal sağlık konusunun özellikle son yıllarda daha fazla çalışıldığı ve güncel bir konu olduğu belirtilebilir.

Bilindiği gibi değerlendirilmek üzere dergilere gönderilecek çalışmalar için dergi seçiminde çalışmanın dergi ile uyumlu olması gözetilmektedir. Bu anlamda finansal sağlık konusuyla ilgili bazı dergilerin diğerlerine göre daha ön plana çıktığı bibliyometrik analiz sonucunda bulunmuştur. Bu dergiler sırasıyla Social Indicators Research, Journal of Family and Economic Issues, Journal of Consumer Affairs, Review of Income and Wealth, Journal of Financial Counseling and Planning, International Journal of Bank Marketing, Journal of Happiness Studies isimli dergilerdir. Finansal sağlık anahtar kelimesine göre en etkili dergilerin sırasıyla International Journal of Bank Marketing, Journal of Family and Economic Issues, Journal of Consumer Affairs, Journal of Financial Counseling and Planning, International Journal of Consumer Studies ve Social Indicators Research isimli dergilerdir. Bu sonuçlar da önceki çalışmaların sonuçlarıyla (Nanda ve Banerjee, 2021; Kaur vd., 2021; She vd., 2022; Thomas ve Gupta, 2021; ; Singh ve Malik, 2022) tutarlıdır. Örneğin Nanda ve Banerjee (2021) tarafından yapılan çalışmada pazarlama alanıyla ilgili olarak sırasıyla Journal of Consumer Affairs, International Journal of Bank Marketing, International Journal of Consumer Studies dergilerinin, pazarlama alanı dışında ise sırasıyla Social Indicators Research, Journal of Family and Economic Issues, Journal of Financial Counseling and Planning dergilerinin etkili dergiler olduğu bulunmuştur.

Bibliyometrik analiz sonucunda finansal sağlık alanıyla ilgili en etkili yazarın Xiao olduğu bulunmuştur. Finansal sağlık alanıyla ilgili en etkili yazarlardan biri olarak bulunan Xiao isimli yazar, Scopus veri tabanı üzerinden yapılan araştırmalarda (Kaur vd., 2021; Nanda ve Banerjee, 2021; Nguyen, 2022; She vd., 2022; Singh ve Malik, 2022) ve WoS veri tabanını üzerinden yapılan araştırmalarda da (Thomas ve Gupta, 2021) ilk sırada ve/veya ilk sıralarda çıkmıştır.

Bibliyometrik analiz sonucunda finansal sağlık alanıyla ilgili araştırmaların ve atıfın en fazla yapıldığı ülkenin ise ABD olduğu bulunmuştur. En çok yayın yapan üniversiteler incelendiğinde ise ABD üniversitelerinin ilk 20 içerisinde oldukça fazla olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar önceki bibliyometrik analize dayalı bazı çalışmaların sonuçlarıyla da (Kaur vd., 2021; Thomas ve Gupta, 2021; Mahendru vd., 2022; Nguyen, 2022; She vd., 2022; Singh ve Malik, 2022) tutarlıdır.

Entelektüel işbirliği konusunda ABD'nin önde gelen ülke olduğu, Türkiye'deki yazarların ABD başta olmak üzere sırasıyla İngiltere, Kanada, Hindistan, İtalya ve Güney Kore ile entelektüel işbirliği içerisinde olduğu bulunmuştur.

Bu bibliyometrik çalışmada anahtar kelime seçimindeki filtrelemeler nedeniyle incelenen çalışma sayısı bibliyometrik analizin kullanıldığı mevcut çalışmalardan (Gonçalves vd., 2021; Kaur vd., 2021; Nanda ve Banerjee, 2021; Thomas ve Gupta, 2021; Mahendru vd., 2022; Nguyen, 2022; She vd., 2022; Singh ve Malik, 2022) daha fazla sayıdadır. Bu nedenle analiz sonuçlarının daha fazla anahtar kelime ile incelenmesi sonucunda konu etrafında gelişen temalar daha ayrıntılı olarak ortaya konabilmiştir. Bu anlamda bibliyometrik analiz sonucunda finansal sağlık kelimesiyle ilgili olan temalar ve anahtar kelimeler sırasıyla finansal okuryazarlık (77 kez), finansal tatmin (76 kez), ekonomik refah (52 kez), yoksulluk (34 kez), sübjektif sağlık (32 kez), yaşam memnuniyeti (29 kez), finansal davranış (24 kez), finansal yetenek (22 kez), mutluluk (21 kez), finansal bilgi (20 kez), yaşam kalitesi (20 kez) ve Covid-19 (19 kez) şeklinde bulunmuştur. Bu çalışmada bulunan sonuçlar özellikle Singh ve Malik (2022) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla tutarlıdır. Örneğin Singh ve Malik (2022) tarafından yapılan çalışmada 2017-2021 yılları arasında öne çıkan konular sırasıyla finansal tatmin (61 kez), finansal okuryazarlık (56 kez), finansal davranış (44 kez), yaşam kalitesi (33 kez) ve finansal bilgi (32 kez) şeklindedir. Finansal sağlıkla ilgili olarak Covid-19 konusunun ise 2020 yılında 4 kez, 2021 yılında ise 10 kez çalışıldığı bulunmuştur.

VOSviewer programında yapılan anahtar kelime ilişkisi (bağlantısı) incelendiğinde ise ilk üç anahtar kelimenin finansal sağlık, finansal okuryazarlık ve finansal tatmin olduğu bulunmuştur. Ayrıca finansal yetenek, cinsiyet, finansal davranış, kültür, finansal danışmanlık, Covid-19, mutluluk, yaşam tatmini, finansal eğitim, finansal planlama, risk toleransı gibi anahtar kelimelerle de finansal sağlık kelimesinin güçlü bir bağlantıya sahip olduğu bulunmuştur. Bu analiz sonuçları da Singh ve Malik (2022) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Bibliometrix programı, finansal sağlık kavramıyla ilişkili olarak literatürde en çok ele alınan konulara (trend topic) ilişkin bir analiz sonucu da sunmaktadır. Finansal sağlık kavramıyla ilişkili öne çıkan konular incelendiğinde 2014 yılında mutluluk konusunun, 2017-2018 arasında sübjektif iyi olma, yaşam tatmini, eşitsizlik, yaşam kalitesi ve gelir gibi konuların, 2021 ve 2022 yıllarında ise Covid-19'un açık ara diğer konulara göre daha fazla çalışıldığı bulunmuştur.

Finansal sağlık yayınlarına bağlı olarak ortaya çıkan anahtar sözcükler ve kavramsal yapı incelendiğinde biri küçük diğeri ise büyük iki küme bulunmuştur. Bu kümeler içerisinde ilişkili anahtar kelimeler küme içinde yakın konumlanırlar. Küçük kümede, eğitim, bilgi, okuryazarlık, yetenek, tutum, davranış anahtar kelimelerinin yakın ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu küme kendi içinde oldukça tutarlıdır. Diğer küme ise oldukça dağınık olmakla

birlikte bazı anahtar kelimelerin birbirine daha yakın konumlandığı görülmektedir. Örneğin gelir, zenginlik ve yaşam kalitesi anahtar kelimeleri birbirlerine yakın konumlanmıştır.

Bu çalışmada gerçekleştirilen bibliyometrik analiz sonucunda gelecekte yapılacak çalışmalar için araştırmacılara aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Bibliyometrik analiz sonucunda bu çalışmada finansal sağlıkla yakından ilişkili olan finansal okuryazarlık, finansal tatmin, ekonomik refah, yoksulluk, sübjektif sağlık, yaşam memnuniyeti, finansal davranış, finansal yetenek, mutluluk, finansal bilgi, yaşam kalitesi gibi kavramlar teorik arka planları dikkate alınarak belirlenecek bir araştırma modeli çerçevesinde ilişki, farklılık ve/veya etki gibi analiz sonuçlarını barındıracak şekilde araştırılabilir.
- Ülkemizin makro-ekonomik değişkenleri PESTEL analizi değişkenleri (Politik, Ekonomik, Sosyo-Kültürel, Teknolojik, Ekolojik ve Yasal) çerçevesinde ele alınarak, bu değişkenlerin bireylerin finansal sağlığı üzerindeki uzun ve kısa vadeli etkileri araştırılabilir.
- Finansal sağlık konusunda gelir, eğitim, yaş vb. değişkenler dikkate alınarak farklı tüketici bölümlerine göre nitel ve nicel araştırmalar yapılabilir. Bu anlamda ayrıca bireylerin kişilik özellikleri çerçevesinde sübjektif finansal sağlık konusu ele alınabilir.
- Bireylerin bulundukları kuşak, kohort gibi farklı dönemleri dikkate alınarak finansal sağlıktaki farklılıklar araştırılabilir. Yaşam dönemi de araştırılması gereken konulardan biridir.
- Tasarruf, harcama, yatırım ve kredi yönetimi gibi davranışların bireylerin finansal sağlığı üzerindeki etkileri farklı tüketici bölümlerine göre ortaya konulabilir.
- Finansal sağlık konusunda ölçek geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Finansal sağlık konusu sadece bir ülke içinde değil, çok farklı ülkelerin içinde olduğu ülkeler arası bir karşılaştırma sağlayacak şekilde araştırılabilir.
- Yukarıda ifade edilen araştırma konularının birçoğunda nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılabilir.

Birçok çalışmada olduğu gibi bu çalışma da çeşitli sınırlamalara sahiptir. Çalışma, sadece WOS veri tabanında yer alan verilere dayalı olarak yürütülmüştür. Gelecekteki çalışmalarda Scopus gibi diğer ilgili tüm veri tabanları dâhil edilerek çok daha kapsamlı bir analiz yapılabilir. Ayrıca farklı analiz programlarının üstünlüklerinden yararlanılarak analizler çeşitlendirilebilir.

KAYNAKLAR

Abdullah, N. - Fazli, S. M. - Arif, M.M.A. (2019), "The Relationship between Attitude towards Money, Financial Literacy and Debt Management with Young Worker's Financial Well-being", Social Sciences & Humanities, 27(1), pp. 361-378

Ammerman, D. A. - Stueve, C. (2019), "Childhood Financial Socialization and Debt-Related Financial Well-Being Indicators in Adulthood", Journal of Financial Counseling and Planning, 30(2), pp. 213-230.

Arber, S. - Fenn, K. - Meadows, R. (2014), "Subjective financial Well-Being, Income and Health Inequalities in Mid and Later Life in Britain", Social Science & Medicine, 100, pp. 12-20.

Aria, M. - Cuccurullo, C. (2017), "Bibliometrix: An R-tool for Comprehensive Science Mapping Analysis", Journal of Informetrics, 11(4), pp. 959-975.

Aubrey, M. - Morin, A. - Fernet, C. - Carbonneau, N. (2022), "Financial Well-Being: Capturing an Elusive Construct with an Optimized Measure", Frontiers in Psychology, 13, pp. 1-18.

Baek, E. - DeVaney, S. A. (2004), "Assessing the Baby Boomers' Financial Wellness Using Financial Ratios and a Subjective Measure", Family and Consumer Sciences Research Journal, 32(4), pp. 321-348.

Barrafrem, K. - Tinghög, G. - Västfjäll, D. (2021), "Trust in the Government Increases Financial Well-Being and General Well-Being During COVID-19", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 31, 100514, pp. 1-7.

Barrafrem, K. - Västfjäll, D. - Tinghög, G. (2020), "Financial Well-Being, COVID-19, and the Financial Better-Than-Average-Effect", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 28, 100410, pp. 1-5.

Braun Santos, D. - Mendes-Da-Silva, W. - Flores, E., - Norvilitis, J. M. (2016), "Predictors of Credit Card Use and Perceived Financial Well-Being in female College Students: A Brazil-United States Comparative Study: Financial Self-Confidence And Credit Use", International Journal of Consumer Studies, 40(2), pp. 133-142.

Brüggen, E. C. - Hogreve, J. - Holmlund, M. - Kabadayi, S. - Löfgren, M. (2017), "Financial Well-Being: A Conceptualization and Research Agenda", Journal of Business Research, 79, pp. 228-237.

Carton, F. L. - Xiong, H. - McCarthy, J. B. (2022), "Drivers of Financial Well-Being in Socio-Economic Deprived Populations", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 34, 100628, pp. 1-14.

CFPB, (2015), "Measuring Financial Well-Being: A Guide to Using the CFPB Financial Well-Being Scale", https://files.consumerfinance.gov/f/201512_cfpb_financial-well-being-

user-guide-scale.pdf, Consumer Financial Protection Bureau (CFPB), Erişim Tarihi: 02.12.2022.

Chavali, K. - Mohan Raj, P. - Ahmed, R. (2021), "Does Financial Behavior Influence Financial Well-Being?", The Journal of Asian Finance, Economics and Business, 8(2), pp. 273-280.

Chhatwani, M. (2022), "Personal Control and Financial Well-Being among the Elderly: Moderating Role of the Big Five", Personality and Individual Differences, 184, 111171, pp. 1-5

Çam, A. V. - Benli, E. (2022), "Applicability of the Financial Health Scores Index", Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(2), pp. 512-521.

Drever, A. I. - Odders-White, E. - Kalish, C. W. - Else-Quest, N. M. - Hoagland, E. M. - Nelms, E. N. (2015), "Foundations of Financial Well-Being: Insights into the Role of Executive Function, Financial Socialization, and Experience-Based Learning in Childhood and Youth", Journal of Consumer Affairs, 49(1), pp. 13-38.

Fu, J. (2020). "Ability or Opportunity to Act: What Shapes Financial Well-Being?" World Development, 128, 104843, pp. 1-20.

Gonçalves, V. N. - Ponchio, M. C. - Basílio, R. G. (2021), "Women's Financial Well-Being: A Systematic Literature Review and Directions for Future Research", International Journal of Consumer Studies, 45(4), pp. 824-843.

Gönen, E. - Özmete, E. (2007), "Finansal Refah: Finansal Yönetim Sürecinden Duyulan Tatmin, Finansal Davranışlar İle Öz-Saygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 11(11), ss. 57-69.

Global Compact Network Türkiye (2022), "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları", https://www.globalcompactturkiye.org/surdurulebilir-kalkinma-amaclari/,Erişim Tarihi: 10.12.2022.

Iannello, P. - Sorgente, A. - Lanz, M. - Antonietti, A. (2021), "Financial Well-Being and Its Relationship with Subjective and Psychological Well-Being Among Emerging Adults: Testing the Moderating Effect of Individual Differences", Journal of Happiness Studies, 22(3), pp. 1385-1411.

Joshanloo, M. (2022). "Personality Trait Level and Change Predict Future Financial Well-Being: A Longitudinal Study in Australia". Personality and Individual Differences, 191, 111575, pp. 1-3.

Kaur, G. - Singh, M. - Singh, S. (2021), "Mapping the Literature on Financial Well-Being: A Systematic Literature Review and Bibliometric Analysis", International Social Science Journal, 71(241-242), pp. 217-241.

Kaushal, N., Singla, S., Jain, M., - Ghalawat, S. (2021), "Microfinance Institutions and Women Empowerment Trends and Future Research Directions: A Bibliometric Analysis", Library Philosophy and Practice (e-journal). 5534, pp. 1-23.

Limbu, Y. B. - Sato, S. (2019), "Credit Card Literacy and Financial Well-Being of College Students: A Moderated Mediation Model of Self-Efficacy and Credit Card Number", International Journal of Bank Marketing, 37(4), pp. 991-1003.

Losada-Otálora, M. - Alkire, L. (2019), "Investigating the Transformative Impact of Bank Transparency on Consumers' Financial Well-Being", International Journal of Bank Marketing, 37(4), pp. 1062-1079.

Mahdzan, N. S. - Zainudin, R. - Sukor, M. E. - Zainir, F. - Wan Ahmad, W. M. (2019), "Determinants of Subjective Financial Well-Being Across Three Different Household Income Groups in Malaysia", Social Indicators Research, 146(3), pp. 699-726.

Mahendru, M. - Sharma, G. D. - Pereira, V. - Gupta, M. - Mundi, H. S. (2022), "Is It All about Money Honey? Analyzing and Mapping Financial Well-Being Research and Identifying Future Research Agenda", Journal of Business Research, 150, pp. 417-436.

Mende, M. - van Doorn, J. (2015), "Coproduction of Transformative Services as a Pathway to Improved Consumer Well-Being: Findings From a Longitudinal Study on Financial Counseling", Journal of Service Research, 18(3), pp. 351-368.

Nanda, A. P. - Banerjee, R. (2021), "Consumer's Subjective Financial Well-Being: A Systematic Review and Research Agenda", International Journal Of Consumer Studies, 45(4), pp. 750-776.

Netemeyer, R. G. - Warmath, D. - Fernandes, D. - Lynch Jr, J. G. (2018), "How am I Doing? Perceived Financial Well-Being, Its Potential Antecedents, and Its Relation to Overall Well-Being", Journal Of Consumer Research, 45(1), pp. 68-89.

Ngamaba, K. H. - Armitage, C. - Panagioti, M. - Hodkinson, A. (2020), "How Closely Related are Financial Satisfaction and Subjective Well-Being? Systematic Review and Meta-Analysis", Journal of Behavioral and Experimental Economics, 85, 101522, pp. 1-13.

Nguyen, S. M. (2022), "Visualization and Bibliometric Analysis on the Research of Financial Well- Being", International Journal of Advanced and Applied Sciences, 9(3), pp. 10-18.

Nițoi, M. - Clichici, D. - Zeldea, C.- Pochea, M. - Ciocîrlan, C. (2022), "Financial Well-Being and Financial Literacy in Romania: A Survey Dataset", Data in Brief, 43, 108413, pp. 1-7.

O'Neill, B. - Sorhaindo, B. - Xiao, J. J. - Garman, E. T. (2005), "Financially Distressed Consumers: Their Financial Practices, Financial Well-Being, and Health", Journal of Financial Counseling and Planning, 16(1), pp. 73-87.

Özbek, A (2019), "Üniversite Öğrencilerinin Genel Finansal Sağlık Durumlarının Tespitine Yönelik Alan Araştırması: Gümüşhane Üniversitesi Örneği", Global Journal of Economics and Business Studies, 8(16), ss. 50-63.

Özbek, A. (2020), "Finansal Sağlığı Etkileyen Faktörlerin Bireyin Finansal Öz Yeterliliği Üzerindeki Etkilerinin Tespit Edilmesi", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 43, ss. 27-33.

Pak, T. - Fan, L. (2022), "Childhood Experience of Parental Affection and Financial Well-Being in Later Life: Evidence from the Health and Retirement Study", Journal of Consumer Affairs, 56(4), pp. 1433-1453.

Pak, T.Y. (2020), "Social Protection for Happiness? The Impact of Social Pension Reform on Subjective Well-Being of the Korean Elderly", Journal of Policy Modeling, 42(2), pp. 349-366.

Palomäki, L.M. (2019), "Does It Matter How You Retire? Old-Age Retirement Routes and Subjective Economic Well-Being", Social Indicators Research, 142(2), pp. 733-751.

Piumatti, G. (2017). "Relations between Longitudinal Trajectories of Subjective Financial Wellbeing With Self-Rated Health among Elderly". Medicina, 53(5), pp. 323-330.

Porto, N. - Xiao, J. J. (2022), "The Role of Consumer Financial Confidence on Financial Well-Being", Consumer Interests Annual, 68, pp. 1-5.

Prawitz, A. - Garman, E. - Benoit, S. - Barbara, O. - Kim, J. - Drentea, P. (2006), "InCharge Financial Distress/Financial Well-Being Scale: Development, Administration, and Score Interpretation", Financial Counseling and Planning, 17(1), pp. 34-50.

Rabbani, A. G. - Heo, W. - Lee, J. M. (2022), "A Latent Profile Analysis of College Students' Financial Knowledge: The Role of Financial Education, Financial Well-Being, and Financial Risk Tolerance", Journal of Education for Business, 97(2), pp. 112-118.

Rahman, M. - Isa, C. R. - Masud, M. M. - Sarker, M. - Chowdhury, N. T. (2021), "The Role of Financial Behaviour, Financial Literacy, and Financial Stress in Explaining the Financial Well-Being of B40 Group in Malaysia", Future Business Journal, 7(1), pp. 1-18.

Riehmann, P. - Hanfler, M. - Froehlich, B. (2005), "Interactive Sankey Diagrams", IEEE Symposium on Information Visualization, INFOVIS 2005, Minneapolis, pp. 233-240.

Riitsalu, L. - Murakas, R. (2019), "Subjective Financial Knowledge, Prudent Behaviour and Income: The Predictors of Financial Well-Being in Estonia", International Journal of Bank Marketing, 37(4), pp. 934-950.

Sabri, M. F. - Wijekoon, R. - Rahim, H. A. (2020), "The Influence of Money Attitude, Financial Practices, Self-Efficacy and Emotion Coping on Employees' Financial Well-Being", Management Science Letters, 10(4), pp. 889-900.

She, L. - Waheed, H. - Lim, W. M. - E-Vahdati, S. (2022), "Young Adults' Financial Well-Being: Current Insights and Future Directions", International Journal of Bank Marketing, ahead-of-print(ahead-of-print), pp. 1-36.

Shim, S. - Xiao, J. J. - Barber, B. L. - Lyons, A. C. (2009), "Pathways to Life Success: A Conceptual Model of Financial Well-Being for Young Adults", Journal of Applied Developmental Psychology, 30(6), pp. 708-723.

Singh, D. - Malik, G. (2022), "A Systematic and Bibliometric Review of The Financial Well-Being: Advancements in The Current Status and Future Research Agenda", International Journal of Bank Marketing, 40(7), pp. 1575-1609.

Smith, D. M. - Langa, K. M. - Kabeto, M. U. - Ubel, P. A. (2005), "Health, Wealth, and Happiness: Financial Resources Buffer Subjective Well-Being After the Onset of a Disability", Psychological Science, 16(9), pp. 663-666.

Soepding, B. A. - Munene, J. C. - Dang, D. Y. (2021), "Financial Well-Being of Retirees Community in Nigeria", Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy, 16(2), pp. 341-358.

Starobin, S. S. - Hagedorn, L. S. - Purnamasari, A. - Chen, Y.A. (2013), "Examining Financial Literacy among Transfer and Nontransfer Students: Predicting Financial Well-Being and Academic Success at a Four-Year University", Community College Journal of Research and Practice, 37(3), pp. 216-225.

Strömbäck, C. - Lind, T. - Skagerlund, K. - Västfjäll, D. - Tinghög, G. (2017), "Does self-Control Predict Financial Behavior and Financial Well-Being?", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 14, pp. 30-38.

Strömbäck, C. - Skagerlund, K. - Västfjäll, D. - Tinghög, G. (2020), "Subjective Self-Control But Not Objective Measures of Executive Functions Predicts Financial Behavior and Well-Being", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 27, 100339, pp. 1-7.

Taft, M. K. - Hosein, Z. Z. - Mehrizi, S. M. T. - Roshan, A. (2013), "The Relation between Financial Literacy, Financial Wellbeing and Financial Concerns", International journal of business and management, 8(11), 63.

Thomas, A. - Gupta, V. (2021), "Social Capital Theory, Social Exchange Theory, Social Cognitive Theory, Financial Literacy, and the Role of Knowledge Sharing as a Moderator in Enhancing Financial Well-Being: From Bibliometric Analysis to a Conceptual Framework Model", Frontiers in Psychology, 12, pp. 1-16.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2020), "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Ve Göstergeleri", http://www.surdurulebilirkalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2021/02/SKA-ve-Gostergeleri-Kapak-Birlestirilmis.pdf,Erişim Tarihi: 10.12.2022.

Utkarsh, Pandey, A. - Ashta, A. - Spiegelman, E. - Sutan, A. (2020), "Catch them Young: Impact of Financial Socialization, Financial Literacy and Attitude towards Money on

Financial Well-Being of Young Adults", International Journal of Consumer Studies, 44(6), pp. 531-541.

Ünal, S. - Düger, Y. S. - Özyaşar, H. (2015), "Finansal Refah Hâli: Dumlupınar Üniversitesi Akademisyenlerine Yönelik Ampirik Bir Araştırma", Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, 52(600), ss. 37-45.

Van Eck, N. J. - Waltman, L. (2010), "Software Survey: VOSviewer, a Computer Program for Bibliometric Mapping", Scientometrics, 84(2), pp. 523-538.

Vieira, K. M. - Potrich, A.C.G. - Bressan, A.A. - Klein, L.L. (2021), "Loss of Financial Well-Being in the Covid-19 Pandemic: Does Job Stability Make a Difference?", Journal of Behavioral and Experimental Finance, 31, 100554, pp. 1-12.

Vlaev, I. - Elliott, A. (2014), "Financial Well-Being Components", Social Indicators Research, 118(3), pp. 1103-1123.

Xie, X. - Xie, M. - Jin, H. - Cheung, S. - Huang, C.C. (2020), "Financial support and Financial Well-Being for Vocational School Students in China", Children and Youth Services Review, 118, 105442, pp. 1-7.

Xue, R. - Gepp, A. - O'Neill, T. J. - Stern, S. - Vanstone, B. J. (2020), "Financial Well-Being Amongst Elderly Australians: The Role of Consumption Patterns and Financial Literacy", Accounting & Finance, 60(4), pp. 4361-4386.